

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

**Utváření lokální identity u mladé generace
(Rožmitál pod Třemšínem)**

Autor: Hana Vávrová

© 2014 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra humanitních věd
Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Vávrová Hana

Hospodářská a kulturní studia

Název práce

Utváření lokální identity u mladé generace (Rožmitál pod Třemšínem)

Anglický název

The formation of local identity among the young generation (Rožmitál pod Třemšínem)

Cíle práce

Cílem této diplomové práce je zjistit a identifikovat, jaké faktory ovlivňují utváření lokální identity u mladé generace ve městě Rožmitál pod Třemšínem. Na základě předchozího výzkumu (Vávrová, 2011), zjistit a podrobně se zabývat důvody, proč mladá generace není hrdá na své město, na svou historii a významné osobnosti. Zjistit, jak silná je vazba dotazovaných zástupců mladé generace k místu, kde vyrůstají a žijí a do jaké míry zjištěné důvody souvisí s utvářením lokální identity mladých obyvatel Rožmitálu pod Třemšínem. Teoretická část diplomové práce (jako předpoklad zpracování části empirické), vychází z prostudování teoretické literatury, odborných zdrojů, pramenů, kronik, materiálů a dokumentů vztahujících se ke sledované problematice tak, aby bylo vymezeno základní pojmosloví vztahující se ke sledované problematice. Propojení mezi teoretickou a empirickou částí práce tvoří komparace vybraných sociologických studií. Empirická část je zaměřena na výzkum, týkající se lokální identity mladých obyvatel (ve věku od patnácti do pětadvaceti let) města Rožmitál pod Třemšínem. Pomocí rozhovorů bude zjišťováno, které faktory, jak a do jaké míry ovlivňují utváření lokální identity a zda je lokální identita mladé generace v Rožmitále pod Třemšínem ovlivňována sociodemografickými indikátory, školou, kterou navštěvují nebo jinými jevy. Data, získaná terénním šetřením budou zpracována, analyzována, komparována, vyhodnocena a interpretována.

Metodika

Viz výše, cíl práce.

Harmonogram zpracování

04/2012 - 06/2012 Vypracování kapitol Úvod, Cíl a metodika práce (udělení 1. zápočtu)

07/2012 - 09/2012 Zpracování teoretického zázemí práce

10/2012 - 11/2012 Návrh, příprava a uskutečnění terénního šetření (udělení 2. zápočtu)

12/2012 - 01/2013 Zpracování, analýza a interpretace získaných dat

02/2013 - 02/2013 Syntéza teoretických východisek a empirických zjištění v závěrech práce

03/2013 - 03/2013 Dokončení formálních úprav a odevzdání práce (udělení 3. zápočtu)

Rozsah textové části

60 - 80 stran textu

Klíčová slova

identita, regionální identita, národní identita, evropská identita, místo, region, město, venkov, společnost, kultura, kvalitativní výzkum, Rožmitál pod Třemšínem

---

Doporučené zdroje informací

BERGER, P., LUCKMANN, T. Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2001.
GIDDENS, A. Sociologie. Praha: Argo, 1999.
HENDL, J. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. Praha: Portál, 2008.
PETRÁŇ, J., Dějiny hmotné kultury I. Státní pedagogické nakladatelství, 1985.
SCABA, S., NOSÁL, I. Mozaika v re-konstrukci: formování sociálních identit v současné. Brno: Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 2003.
ŠINDELÁŘOVÁ, J. Otázky regionální identity. Praha: Ústav vědeckotechnických informací pro zemědělství, In: Zemědělská ekonomika č. 48, 2002.
Velký sociologický slovník I. Praha: Karolinum, 1996.
ZEMÁNEK, L. Lokální kultura v životě našeho venkova. In: Geografie na cestách poznání. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje. Praha: Univerzita Karlova, 2003.

1. Úvod
  2. Cíl práce a metodika
  3. Identita a současná společnost
  4. Problematika a utváření lokální a regionální identity
  5. Komparace sociologických studií
  6. Empirické šetření o vytváření lokální identity u mladé generace v Rožmitále pod Třemšínem
  7. Závěr
  8. Seznam použitých zdrojů
  9. Přílohy
-

Vedoucí práce

Kocmánková Menšíková Lucie, Ing., Ph.D.

Termín odevzdání

listopad 2014

Elektronicky schváleno dne 27.2.2014

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 27.2.2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan fakulty

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci “Utváření lokální identity u mladé generace“ jsem vypracovala samostatně, pod vedením vedoucího diplomové práce a za pomoci odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou řádně citovány a uvedeny v seznamu literatury na konci diplomové práce. Jako autorka této diplomové práce dále prohlašuji, že jsem vytvořením této práce neporušila žádná autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30.11.2014

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí diplomové práce Ing. Lucii Kocmánkové Menšíkové, PhD. za její cenné rady, odbornou pomoc a čas, který této práci věnovala. Velké díky patří také všem dotazovaným a mé rodině za trpělivost a podporu.

Utváření lokální identity u mladé generace (Rožmitál pod Třemšínem)

Formation of local identity among the younger generation

(Rožmitál pod Třemšínem)

Souhrn

Tato diplomová práce se zabývá utvářením lokální identity u mladé generace. Konkrétně se zaměřuje na utváření lokální identity u mladé generace ve městě Rožmitál pod Třemšínem. Teoretická část práce se tedy věnuje především vymezení pojmu identita a jejímu vymezení v kultuře, tradiční a moderní společnosti.

Empirická část práce je uvedena komparací sociologických studií na téma identita a lokalita, kde nás jednotlivé, již vydané, publikace seznamují s doposud získanými fakty na toto téma. Následuje vlastní část práce, zpracování empirického šetření na téma lokální identita u mladé generace v Rožmitále pod Třemšínem. Tento výzkum probíhal za pomoci kvalitativního sběru dat, polostandardizovaného rozhovoru. Rozhovory probíhaly s osmi mladými respondenty ve věku od 15 do 25 let. Nejprve byla provedena analýza dat získaných pomocí rozhovorů a následně byla tato získaná data interpretována. Výstupem empirického šetření je zjištění, že lokální identita u mladé generace v Rožmitále pod Třemšínem je utvářena především na základě citových vazeb (rodina, přátelé), na pocitu hrdosti k dané lokalitě a na základě spokojenosti žít v Rožmitále pod Třemšínem (klid, příroda, odpočinek, zázemí, volný čas). Lze tedy říci, že dotazovaní mladí lidé z Rožmitálu pod Třemšínem se s touto lokalitou ztotožňují, a to především na základě citových vazeb.

Klíčová slova

Identita, regionální identita, národní identita, evropská identita, místo, region, společnost, kultura, kvalitativní výzkum, polostandardizovaný rozhovor, Rožmitál pod Třemšínem

Summary

This thesis deals with the formation of local identity of young people. Specifically, it is focused on the formation of local identity among the younger generation in Rožmitál pod Třemšínem. The theoretical part of the thesis therefore is focused primarily on defining the concept of identity and its definition in culture, traditional and modern society.

The research presents comparison of sociological studies on the identity and location, each of them from already existing publications, which acquainted with the facts obtained so far on this topic. Then there is the main part of the work processed of empirical investigation on the topic of local identity among the younger generation in Rozmítal pod Třemšínem. This research was conducted with the help of qualitative data collection, semi standardized interview. Interviews were held with eight young respondents aged between 15 and 25 years. Firstly the data obtained by interview were analysed and subsequently were interpreted. The outcome of the empirical investigation is the finding that local identity among the younger generation in Rozmítal pod Třemšínem is primarily based on emotional ties (family, friends), the sense of pride for the location and based on the satisfaction of living in Rožmítal pod Třemšínem (peace, nature, relaxation, facilities, leisure time). We can say that interviewed young people from Rozmítal pod Třemšínem identify with this location, mainly based on emotional ties.

Keywords

Identity, regional identity, national identity, european identity, place, region, society, culture, qualitative research, semi-standardized interview, city Rožmitál pod Třemšínem

OBSAH:

1. Úvod.....	9
2. Cíl práce a metodika.....	11
2.1. Metodika tvorby práce	12
3. Identita a současná společnost	15
3.1. Identita	15
3.1.1. Psychologický přístup chápání identity.....	16
3.1.2. Sociologický přístup chápání identity	17
3.1.3. Konstruktivistický přístup chápání identity	19
3.2. Kultura	20
3.3. Společnost.....	22
3.4. Tradiční společnost	23
3.5. Moderní společnost.....	24
4. Problematika utváření identity	29
4.1. Kolektivní identita.....	29
4.2. Národní identita.....	31
4.3. Regionální a lokální identita	33
5. Komparace sociologických studií	38
5.1. Národní identita v sociologických studiích.....	39
5.2. Regionální identita v sociologických studiích	43
6. Empirické šetření - utváření lokální identity u mladé generace v Rožmitále pod Třemšínem	51
6.1. Město Rožmitál pod Třemšínem.....	51
6.2. Cíl empirického šetření o utváření lokální identity u mladé generace obyvatel Rožmitálu pod Třemšínem	53
6.3. Výzkumné otázky	53
6.4. Dotazování	53
6.5. Analýza dat, získaných pomocí rozhovorů	54

6.6.	Interpretace dat získaných analýzou rozhovorů	62
6.6.1.	Náplň analyzovaných proměnných	64
6.7.	Souhrn empirické části	67
7.	Závěr	71
8.	Seznam použité literatury	74
9.	Přílohy	80

1. Úvod

Každá lidská bytost, již od jejího narození, má potřebu rozvíjet sebe sama. Má potřebu vytvářet si vlastní hodnoty, životní postoje a budovat si zázemí. Pro budoucí život každého mladého člověka je prostředí, ve kterém vyrůstá, odrazovým můstkem. Během dětství a dospívání získává nepřeberné množství informací, zkušeností a znalostí, které mohou přispět k formování postojů a k utvoření náhledu na svět.

Člověk se vždy pohybuje v nějakém prostoru, v nějaké lokalitě, to je nezpochybnitelný fakt. K prostoru má každý člověk nějaký vztah, nějakým způsobem ho prožívá a je s ním do jisté míry ztotožněn. Různé prostory jsou pro nás jak ty, které nalézáme v současnosti, ale také prostory, které máme v paměti, ve vzpomínkách z minulosti. Z tohoto důvodu jsem si pro svůj výzkum vybrala město Rožmitál pod Třemšínem a jeho okolí. Tato oblast je mi blízká. Dodnes zde žije část mé rodiny a z toho důvodu mám k této lokalitě blízký vztah.

Identita je vnímána jako ztotožnění se, vztah subjektu s něčím (se sociálním prostředím, lidmi a fyzickým prostředím). Toto ztotožnění může nabývat různé intenzity, má pro nás různé významy a lze ho v průběhu času měnit. Závisí tedy pouze na subjektech, na nás lidech, jak tento vztah definujeme a jak ho zkonstruujeme (Roubal, 2009, str. 12).

S formováním postojů a vytváření názoru na svět souvisí také utváření lokální identity. Každý člověk má potřebu mít své místo ve společnosti. Má potřebu příslušet k určité lokalitě. Lokální identita znamená ztotožnění se s určitým místem. Pro budování lokální identity jsou stěžejními faktory vztah k historii regionu, vztah k hrdinům a známým osobnostem regionu.

Fyzický prostor kolem nás není pouze živý nebo neživý systém, ale je pro nás smyslově vnímatelný objekt, příroda, estetický požitek i krajina. Je to důvod, proč se rádi procházíme po loukách, navštěvujeme rozhledny, hrady, zámky. Jsme schopni vnímat všechny detaily, které nás pak formují. Krajina se tak stává součástí společenského systému a utváří náš způsob života. Prostor je tedy zdrojem zkušeností a poskytuje nám důležité informace při utváření identifikačních vztahů. Tento sociologický přístup nacházíme v práci Szcepaňského (1999).

Podle Szcepaňského však nelze lokální identitu posuzovat pouze z pohledu fyzického prostoru. Důležité je zohlednit také prostor tzv. sociálních obsahů.

I přes to, že existuje celá řada odborných studií a dokumentů, týkajících se zkoumání identit, existuje v této oblasti spousta nejasností a prázdných míst. Badatelská činnost věnující se lokální identitě tak přináší velmi rozmanité poznatky. Ty jsou většinou z důvodu velmi širokého vymezení těžko srovnatelné.

2. Cíl práce a metodika

Cílem této diplomové práce je zjistit jaké faktory ovlivňují utváření lokální identity u mladé generace ve městě Rožmitál pod Třemšínem. Na základě výsledků předchozího výzkumu, který byl součástí bakalářské práce Významné osobnosti jako zdroj utváření lokální identity¹ (Vávrová, 2011), ze kterého vyplynulo, že mladá generace není hrdá na své město, na svou historii a významné osobnosti. Cílem této práce je zjistit do jaké míry je silná jejich vazba k místu, kde vyrůstají a žijí, a následně na základě tohoto výzkumu a odborné literatury posoudit, do jaké míry toto vše souvisí s utvářením lokální identity mladých obyvatel Rožmitálu pod Třemšínem.

Teoretická část diplomové práce se bude soustředit na studium odborných pramenů. Konkrétně literatury zaměřené na téma lokální identity a studium dokumentů, týkajících se města Rožmitálu pod Třemšínem. Nejprve budou vysvětleny jednotlivé pojmy týkající se tématu této diplomové práce. Podrobně tedy budou popsány pojmy jako identita, lokální identita, lokalita, kultura a v úvodu empirické části bude popsáno také město Rožmitál pod Třemšínem (historie a současnost). Předělem mezi teoretickou a empirickou částí bude kapitola zabývající se výzkumy národní a regionální identity v České republice.

Empirická část bude zaměřena na výzkum týkající se lokální identity mladých obyvatel města Rožmitál pod Třemšínem. Pomocí rozhovorů bude zjišťováno, které faktory ovlivňují utváření lokální identity; zda je identita ovlivňována například věkem, rodinou, navštěvovanou školou nebo jinými okolními jevy. Populace, která byla na základě předchozího výzkumu vybrána, zahrnuje mladé lidi od patnácti do pětadvaceti let.

---

¹ Závěry bakalářské práce (Významné osobnosti jako zdroj utváření lokální identity): Dotazování obyvatel města Rožmitál pod Třemšínem považovali za hlavní významné osobnosti Jana Jakuba Rybu a Johanu z Rožmitálu. Stejně výsledky byly u mladé i starší generace, která byla dotazována. Z rozhovorů také vyplynulo, že místní obyvatelé dobře znají osudy těchto dvou slavných osobností a jsou si vědomi akcí, které jsou pořádány na jejich počest. Jedním z hlavních bodů v utváření lokální identity je vztah k dějinám regionu a historickým organizacím. Mladá i starší generace, dotazovaných obyvatel Rožmitálu pod Třemšínem, si uvědomuje význam kulturního dědictví a vnímá materiální i nemateriální složky kulturního kapitálu. Z výzkumu dále vyplynulo, že mladá generace není tolik hrdá na své město, jinak tomu bylo u starší generace dotazovaných. Na základě uskutečněného výzkumu lze usuzovat, že mladá generace nemá tak silnou vazbu na místo, kde vyrůstala. To může být zapříčiněno globalizací. Mladá generace je také nucena ztotožňovat se s velkým počtem sociálních skupin a jeho identita je tak mnohem pestřejší. (Vávrová, 2011)

2.1. Metodika tvorby práce

Tvorba diplomové práce je rozdělena do čtyř etap.

Etapa č. 1.: Shromazďování dat

První, přípravná, fáze bude věnována studiu odborné literatury a shromazďování dostupných informací, které se věnují problematice utváření lokální identity, kultury a dokumentů, které se týkají města Rožmitál pod Třemšínem a jsou s tímto tématem provázány. Nastudována bude také metodická literatura, tykající se přípravy rozhovorů, jeho průběhu a jejich vyhodnocování.

Etapa č. 2.: Vypracování teoretické části

V této části práce budou veškeré získané informace vyhodnoceny, utříděny a použity k vytvoření teoretické části práce. Teoretická část bude uvedena kapitolou věnující se vysvětlení termínů, které budou v práci používány. Hlavní důraz bude kladen na identitu a její utváření, lokalitu, lokální společenství a kulturu. V dalších kapitolách budou tyto termíny zasazovány do širších rámců. Kultura bude zkoumána z pohledu potenciálu dané lokality a identita bude zkoumána z pohledu jejího vytváření.

Etapa č. 3.: Empirické šetření

Empirická část práce bude uvedena kapitolou Komparace sociologických studií, kde budou porovnány práce s tematikou regionální a lokální identity, okrajově také identita národní, a to za pomoci komparativní analýzy. Analyzována tedy budou sekundární data získaná z jiných výzkumů. Jednotlivé práce mezi sebou budou porovnávány a výsledky komparace budou také zohledněny v empirickém šetření.

Hlavním cílem empirického šetření pak bude pomocí semistandardizovaného rozhovoru, konkrétně kvalitativně vedeného rozhovoru pomocí návodu (Hendl 2008), zjistit, jaké jsou faktory ovlivňující utváření lokální identity u mladé generace žijící ve městě Rožmitál pod Třemšínem. Úkolem empirické části bude navázat na výsledky bakalářské práce (Významné osobnosti jako zdroj utváření lokální identity) a rozpracovat

výzkumnou otázku (Co přispívá k utváření lokální identity u mladé generace v dané lokalitě).

Pro semistandardizované rozhovory je připraven seznam základních otázek vztahujících se k danému tématu, které jsou kladeny vždy ve stejném pořadí. Od tazatele se očekává, že podle odpovědi bude klást ještě doplňující otázky a nechá respondenta odpovědi dále rozvíjet. I tyto doplňující otázky může mít výzkumník připravené (Majerová, Majer, 1999, str. 69).

Charakter práce je tedy spíše kvalitativní. Kvalitativní výzkum zkoumá sociální prostředí a jednotlivá individua, která v nich žijí. Tento typ výzkumu je nenumerickým šetřením, interpretuje sociální realitu a jeho cílem je odkrýt význam, který nám sdělují podložené informace. Semistandardizovaný rozhovor je pro kvalitativní výzkum vhodným a typickým nástrojem. Neobejdeme se bez základních otázek, na které vždy požadujeme odpověď, ani bez otázek doplňujících (Disman, 2002, str. 140).

Tento kvalitativní výběr dat má své výhody i nevýhody. Výhodou kvalitativního sběru dat je získávání podrobných výpovědí respondentů na dané téma, díky čemuž tazatel může hlouběji proniknout do zkoumaného problému. Tento typ sběru dat je však možný pouze při malém počtu zkoumaných případů. Vzniká zde větší prostor pro detailnější zkoumání jednotlivých proměnných. Naopak tomu je při kvantitativním sběru dat, kdy je dotazováno velké množství respondentů, ale jsou dotazováni pouze na malé množství proměnných. Z toho důvodu je kvantitativní způsob sběru dat vhodný, pokud chceme zobecnit výsledky na celou populaci (Hendl, 2008, str. 47). Na základě kvalitativního sběru dat, konkrétně rozhovorů, také nelze vždy dosáhnout úplné spolehlivosti a reliability. To znamená, že při opakovaném sběru dat není možné dosáhnout stejných výsledků. Nízká úroveň standardizace umožňuje vysokou validitu dat, tedy to, že jsou platná. Pro naplnění cílů této diplomové práce je využito kvalitativního sběru dat, konkrétně semistandardizovaného rozhovoru, z toho důvodu, že problematiku zkoumání lokální identity není možné dobře standardizovat, aby bylo možné využít technik kvantitativního sběru dat.

Etapa č. 4.: Analýza a interpretace získaných dat

Data získaná z rozhovorů budou detailně, větu po větě, analyzována a následně interpretována, s cílem posoudit, co přispívá k utváření lokální identity u mladé generace v Rožmitále pod Třemšínem.

Kvalitativní analýza dat spočívá v práci se získanými daty, organizací těchto dat a jejich rozdělení do uchopitelné jednotky. Následuje provedení syntézy, hledání vzorců a odhalování toho, co je důležité a co tím chceme k danému tématu sdělit (Bogdan, Biklel, 1982, str. 145). Ve většině případu se při vyhodnocování kvalitativních dat používá tematická analýza a hledají se vazby mezi zkoumanými jevy. Témata je možné rozkódovat pomocí induktivního kódování a literatury, ale také na základě zkušeností, které má výzkumník, a na základě otázek, které byly pokládány. Badatel zkoumá jednotlivá slova, a ta ho můžou navést k tématům, která mají vliv na danou problematiku. Výzkumník ke kategorizaci dat využívá metaforického přepisu získaných dat a tím, že uvažuje také nad nonverbálními prostředky, se vylučuje chyba, že se výzkumník soustředí pouze a jen na slova. Poté, co výzkumník prozkoumal text tematicky, přechází k hledání vztahů, které jsou ukryty mezi tématy (Hendl, 1997, str. 19-25).

Výzkumník výsledky obvykle interpretuje za pomoci textu, který vysvětluje jeho subjektivní výklady jednotlivých témat a fenoménů, které souvisejí se zkoumaným tématem. V interpretaci musejí být zřetelně podány názory respondentů. Cílem interpretace je přiblížit ostatním čtenářům zkušenosti, které jsou podávány výzkumníkem z pohledu dotazovaných, tedy účastníků. Výklad je řazen postupně od popisu zkoumaného prostředí až po popis exemplárních situací. Propojení mezi výsledky a daty musí být vždy srozumitelné a jasně pochopitelné. Z toho důvodu by měl být popis také co nejpodrobnější. Výsledky je vždy nutné brát lokálně, tedy v daném kontextu. Jak již bylo řečeno, nejde o cíl výzkum zobecnit na celou populaci (Hendl, 2008, str. 223).

Splněním těchto cílů samozřejmě nebude vyřešena problematika, týkající se utváření lokální identity, ale bude přispěno k objasnění některých mechanismů, které jsou s utvářením lokální identity spojené.

3. Identita a současná společnost

3.1. Identita

„Identita je jako zdraví. Člověk si jí uvědomí, až když jsou potíže s některým z jejich elementů při konfrontaci s novými příležitostmi nebo s přeměnou, která by mohla zpochybnit minulou normalitu.“ (Lesaar, 2001, str. 179)

Identita obecně je vyjádřením jednoty vnitřního psychologického života a jednání, mnohdy bývá nazývána také jako autentické bytí. Pojem identita je používán v mnoha významech. Identita může být prvkem vědomí našeho „já“, používá se také, pokud mluvíme o adolescenci a hledání identity a identitu lze chápat také jako schopnost člověka „být tím, čím člověk opravdu je“, tedy sám sebou (Maslow, 1954). Identita je často spojována se sebedefinicí a seberealizací. Spolu se vnikem sociologie o pojmu identita uvažujeme také na úrovni člověka, jako herce. Nastává tedy otázka, jak je člověk autentický či neautentický ve svých rolích. Téma lidských rolí je následně rozebráno v podkapitole Sociologický přístup chápání identity (Velký sociologický slovník, 1996, str. 414-415).

Identita je rysem jedince nebo celé skupiny a obvykle bývá podmíněna sociálními charakteristikami (věk, rodina, vzdělání, náboženství, kultura). (Giddens, 1999, str. 505)

Původně byl pojem identita používán pouze v algebře a logice a měl technický význam. Až později se objevuje pojem identita v dílech empirických filosofů J. Locka (Esej o lidském rozumu, 1690) a D. Huma (Pojednání o lidské přirozenosti, 1739). Zde je pojem identita asociována ve vztahu jednoty osobnosti a ztotožnění se (Langbaum, 1977, str. 25). Identita je souhrn typických rysů jedinců a skupin, který je ovlivněn sociálními charakteristikami. Například u jedince je takovou charakteristikou jeho jméno (Giddens, 1999, str. 550).

Identitu lze vyjádřit jako druh emočního stavu. V případě této práce se jedná o emoční vztah k určité lokalitě, určitému území a identita je zde chápána také jako příslušnost k vyššímu celku.

Slovo identita ve spojení s pocity a názory člověka vyjadřuje jednak shodnost, jednotu a nezaměnitelnost člověka. Identita v tomto ohledu je také vyjádřením osobnosti,

je souborem hodnot, ideálů, znamená, jak již bylo v textu zmíněno, ztotožnění se a stejnorodost bytostí a rovnocenné postavení jedinců. Nedílnou součástí identity je poznání sebe sama a zároveň poznání odlišností od jiných jedinců a skupin. Identita je tedy vztahem k sobě samému a vztahem k jiným, k těm druhým (Kostelecký, Nedomová, 1996, str. 7).

Identita je velmi různorodě definována, což je ve většině případů ovlivněno úhlem pohledu, tedy tím, kdo se identitou zabývá a z jakého pohledu. Jinak na identitu bude nahlížet sociolog, jinak psycholog a jinak například antropolog či politolog. Lze na ni nahlížet z pohledu psychologa, jako na vědomí trvalé totožnosti člověka (Šindelářová, 2002, str.263). Identita je velmi často spojována s hledáním sebe sama a seberealizací. Sociologové mohou na pojem identita nahlížet jako na problém společenské konformity, například při hledání společenských rolí, a mohou na ni nahlížet také jako na reflexi člověka, v jeho různých společenských etapách (Petrušek, 1996, str. 414-415).

3.1.1. Psychologický přístup chápání identity

Během přeměny z tradiční na moderní společnost (viz kapitola 4) se identita stala pro jedince tak důležitou, jako je potrava, bezpečnost a sexuální uspokojení. Tuto skutečnost nalzáme zejména v díle Erica E. Eriksena. Ten chápe identitu jako psychoanalytické pojetí života, jednotlivých životních cyklů. Každý tento cyklus je charakteristický určitou krizí identity a nejmarkantnější krizí identity je dle Eriksena období dospívání, adolescence. V této fázi života člověk přebírá sociální roli dospělého člověka (Coles, 1970, str. 24).

Identita je v psychologickém pojetí založena na schopnosti člověka vnímat kontinuitu a stejnost v čase, a to za předpokladu, že je tomu tak i o ostatních lidí. Identita je něco konkrétního, určitého, ale zároveň velmi prchavá a proměnlivá. Identita zahrnuje dění, které se uskutečňuje v nitru každého jedince, za předpokladu kulturních hodnot a vzorců, fungujících ve vztazích mezi lidmi. Lze tedy říci, že identita člověka, v psychologickém pojetí, je utvářena v interakci vnitřního psychického vývoje jedince s vnějším světem (Roubal, 2009, str. 37). Pocit „jáství“ je zde odvozen od osvojování sociálních rolí ve společnosti a internalizaci sociálních hodnot a norem (Petrušek, 1996, str. 415).

Psychologický přístup chápání identity vyzdvihuje jedince a tvrdí, že jeho identita je jeho vnitřní já, závislé na psychickém zrání člověka a vývoji osobnosti. Identita je v tomto případě převážně vrozenou dispozicí člověka, celek vrozených sklonů, podle kterých „my“ ostatní tohoto člověka rozpoznáváme a identifikujeme. Naopak je tomu při sociologickém chápání identity, kdy je identita brána jako něco, co vzniká pouze za předpokladu sociální interakce s druhými lidmi a není to nic vrozeného (Roubal, 2009, str.38).

3.1.2. Sociologický přístup chápání identity

V oblasti sociologických věd vzbudila nemalou pozornost práce sociologa Eriksena. Díky němu se stává pojem identita teorií moderních směrů v oblasti sociologie a sociologických škol. Model identity, jako sociálního subjektu, se prosazoval především mezi interakcionisty (Cooley, 1902 a Mead, 1924), etnometodology (Goffman 1959), fenomenologicky orientovanými sociology (Berger, Luckmann, 1999) a strukturálními funkcionalisty (Merton, 1949). Tento sociologický přístup naznačuje zejména, to, že lidská identita vzniká, je utvářena a přeměňována ve vztahu jednotlivců a prostředí. Identita je zde zmiňována zejména spolu s aktivní socializací. Identita vzniká za předpokladů, že zde existují sociální interakce, komunikace mezi lidmi a vztahy mezi lidmi. Interakcionisté (Cooley a Mead) na počátku pracovali s pojmem „já“, později však plynule přešli na pojem identita a stal se hlavním klíčovým termínem. Velkou roli v sociologii hrála také přeměna z „já“ používaném například Goffmanem. Identita zde nahrazuje pojem „já“ pojmem „identita“ (Roubal, 2009, str. 38-39).

Sociologický přístup není zkoumání hlubinných struktur člověka, ale klade důraz na sociální utváření mezi jedinci a skupinami, na jejich utvrzování, upevňování, ale také zpochybňování. Identitu lze čerpat z interakcí, nalézání různých rolí a v socio-kulturních kontextech (Roubal, 2009, str. 39).

V obecnější rovině lze identitu pochopit jako vzájemné ovlivňování skupiny a jedince, kteří jsou vzájemně v interakci. Moderní svět je čím dál složitější a nutí autory uvažovat zjednodušeně. Nutí autory pojmy jedinec a skupina spojovat vzájemně dohromady a ne o nich uvažovat jako o oddělených jednotkách. V roce 1930 vyšla kniha R. Lintona pojmenovaná *The study of the man*, která objasňuje role a jejich uspořádání. Stala se nejen předmětem bádání, ale také předmětem kritiky. Foote (1951) kritizuje

rozpracování rolí a jejich objasnění za velmi nedostatečně a neuspokojivé. Podle Foota tato teorie postrádá objasnění okolností, za kterých jsou jedinci ochotni akceptovat, a to dobrovolně, naplňování rolí a postrádá také objasnění motivace jedinců. Jeho návrhem bylo porozumět nejprve identifikaci jedinců. I přes to se teorie rolí stala konceptem, který umožňoval plně rozvinout model identity, sociologický model chápání identity (Foote, 1951, str. 14-21).

Od každého jednotlivce je něco společností očekáváno. Jinak řečeno, od každého jednotlivce se očekává, že se bude ve společnosti chovat určitým předem daným způsobem. Tím, že si jednotlivé role osvojujeme, si od dětství současně osvojujeme i to, jak se budeme chovat, vystupovat a chovat v různých neočekávaných i očekávaných situacích. Osvojujeme si vzorce chování a role nám usnadňují rozhodování a nabádá nás k určitému jednání. „Role pro nás tedy může být typizovanou odpovědí na typizované očekávání společnosti“ (Berger, 2003, str. 101).

Sociální role, které byly nyní zmiňovány, nejsou povrchními maskami jedinců, jejich způsob jednání či vystupování, ale jsou součástí procesu identifikace, vytváření vztahů, které napomáhají k sebechápání a ztotožňování se s místy, významy a kvalitami. Lidé jednotlivé role akceptují, přijímají a z toho důvodu, role korespondují se strukturou jejich identit. Lidé s jednotlivými rolemi ztotožňují, a tudíž nelze mluvit o falešných herecích a podvodnících. Lidé role vnitřně prožívají. Nelze však tvrdit, že sociální role je vždy vnitřním přesvědčením jedince. Role jedince nemusejí být ani, tím, čím se dlouhodobě identifikuje. To co pro jednoho jedince znamená identita, může být pro druhého jedince pouze převlekm, používaných v určitých situacích. Mezi identitou a sociální rolí může v některých případech existovat napětí (Dahrendorf, 1964). Jednotlivé sociální role mohou dělány a předváděny záměrně a to bez vnitřního přesvědčení. Sociální konstruování identit bylo zmíněno, jako automatická odpověď. V případě vnitřního odstupu role je však jedinec hercem v roli, a to vědomě. Nelze však jednat vždy jako herec. Společnost by v tom případě byla již od samého počátku podvodem (Berger, 2003).

Identita člověka není jen vztah či příběh na pozadí ničeho. Nevyvíjí se samostatně, ale je důsledkem dialogu a konfrontace s okolním prostředím. Okolní prostředí se uskutečňuje prostřednictvím rolí a tím, co lidé konají. Jinak řečeno se k člověku, jeho biologické dispozici, přidávají sociální a kulturní prvky a rozvíjí ho. Sociologické pojetí

identity je spojení vnitřního a vnějšího světa jednotlivců. Sociální identita je konstruována a formována v interakci mezi jedinci, v sociálním prostředí (Roubal, 2009, str. 44).

3.1.3. Konstruktivistický přístup chápání identity

V rámci studia problematiky týkající se identit je na místě zmínit také přístup konstruktivistický, který se zde uplatňuje. Klade se zde důraz na hledání nejasností a nepřesností všeho sociálního. Tento přístup navazuje na tradiční teorie symbolických interakcionistů a fenomenologů. Základním principem konstruktivismu je odmítání identity, která by byla předem jakkoliv daná, a to i její atributy či substance (například biologického typu). Tento přístup se zde střetává s primordialismem, který zpochybňuje význam sociálního prostředí a interakcí mezi lidmi. Primordialismus říká, že identita je subjektu jasně předurčena a nemění se. Odlišnost těchto dvou přístupů by se dala hezky vysvětlit na příkladu generových nebo etnických identit. Primordialisté v tomto případě říkají, že rozdíl mezi ženou a mužem (rozdíl mezi jejich identitami) je dán biologicky. Manželé Peasovi například zaplavili trh bestsellerem, jejich publikací „proč muži nepláčou a ženy neumějí číst z mapy“. Naopak konstruktivisté utvářejí generové identity na základě sociálních interakcí a nepřetržitého vyjednávání a jednání. Identita a její utváření je podle nich procesem, kdy dochází k určitému stávání se věcí a událostí (Meadová, 1935, Margolis, 1985). (Roubal, 2009, str. 46) Mluvit o identitě znamená v tomto případě měnit identitu a vytvářet ji (Handler, 1994, str. 28-30).

Konstruktivisté ideály velmi často reprezentují názory Bergera a Luckmanna (1999). Identita v jejich očích není ničím inherentním, vrozeným, ale je utvářena a přeměňována jazykem a věděním. Identity jsou utvářeny akty, které představují všechny typy lidského jednání a interakcí. Identita neexistuje sama o sobě, naopak, vždy je něčím, co je utvářeno (Szalo, 2003, str. 15-16).

Na konstruktivistické přístupy navazují také další sociologové. Ti odmítají identitu chápat jako samostatnou jednotku existující samu o sobě. Naopak navrhnou teorii, kdy identita je procesem neustálého vytváření a budování. Jedná se například o vynalézání nových tradic a konstruování historie, minulostí. Na linii těchto myšlenek navazují také vědci z oboru etnometodologie. Ti se snaží ukázat, jak je toto vytváření identit možné sledovat. Studují identitu především jako vlastnost či kvalitu, která závisí především na jednotlivcích a komunikaci mezi nimi (Roubal, 2009, str. 51).

Identita, jak bylo nastíněno výše, je v sociálních vědách chápána jako vědění, které se neustále mění a přetváří. A týká se lidských bytostí. Identita není objevována jako něco, co by již existovalo, naopak je vytvářena procesem poznávání (Hall, 1997).

I přes to, že existuje nepřeberné množství vědců a sociologů, kteří se snaží identitu zkoumat a vytvářet teorie, je zde snaha porozumět pojmu identita a objasnit její koncept, navzdory názorům, které tvrdí, že identita je vrozená a neměnná a hlavními pojmy jsou příbuzenství, biologické znaky a teritorium. V pojetí konstruktivistů je pojem identita spíše slovesem nežli substantivem. Vztahuje se k sociálním kontextům a kulturním kontextům, je nepřetržitě formována, potvrzována, objasňována a zároveň zpochybňována. Identita není fixně dána a vázaná k neproblematickým situacím, danostem. Identita je souborem různých vztahů, které mohou být časově vymezeny a situačně vymezeny. Identita je souborem vztahů, které jsou nestatické. (Roubal, 2009, str. 52-55) V tomto smyslu bude i nadále pracována s pojmem identita v této práci. Identita je záležitostí vztahů a má mnoho dimenzí. Identita je vztah k nepřebernému množství věcí a vztah k sobě samému. Je konstrukcí, která má smysl, význam i obsah a přesně tak s ní bude v této práci nakládáno.

3.2. Kultura

Identita jedince i společnosti je dána, jak již bylo zmíněno, určitými sociálními charakteristikami a vyvíjí se v určitém čase a prostoru. Prostoru, který je dán nejen ekonomicky a geograficky, ale je vymezen také z hlediska specifické kultury pro danou lokalitu.

Pojem „kultura“ pochází z latinského slova „cultura“, což je slovo dovozené od slovesa „colere“, které zpočátku znamenalo zušlechťování či obdělávání, jehož cílem bylo sloužit člověku. Postupně se však přesouvá na člověka a lze ho chápat jako pečování o člověka, jeho kultivování (Petráň, 1985, str. 11).

Normy, hodnoty a hmotné statky, to vše je charakteristické pro kulturu, pro určitou skupinu jedinců. Kultura je jedním z hlavních rysů, projevů, které jsou typické pro sociální sdružování lidí (Giddens, 1997, str. 550).

Kultura je vše, čím se člověk liší od zvířat. Jedná se o soubor činností a výtvorů, které z této činnosti vznikají, jež pomáhají člověku přežít v přírodním prostředí. Veškerá

existující kultura se šíří a přenáší učením. Člověk je v tomto případě, na rozdíl od zvířat, schopen si nové poznatky osvojovat za pomoci abstraktních prvků a symbolů. Díky této schopnosti má kultura kumulativní charakter. Kultura umožnila lidem řešit problémy novým jedinečným způsobem, zároveň však tento způsob řešení problémů přináší paradoxně problémy nové. V každé společnosti, kultuře je sociální jednání uskutečňováno jiným způsobem. Hlavní předností a zároveň zranitelným místem kultury je její nedefinovatelnost. Rozvoj kulturních potřeb se neustále zrychluje a požadavky jsou větší. Co bylo pro člověka dříve uspokojivé, dnes již není. Kultura je zdrojem představivosti jedince a člověk je tvor, který má neustálou potřebu realizovat to, co si představuje. Neomezenost kulturních potřeb člověka se tak dostává do střetu s nedostatkem zdrojů, nutných k realizaci těchto potřeb (Keller, 1997, str. 158-159).

Kultura je souhrn vodítek a lidských přesvědčení, které člověka nabádají a říkají mu, co je normální a chtěné, tedy žádoucí. Není to ale jen souhrn vlastností, je to také souhrn institucí, které každé lidské bytosti umožňuje se vyjadřovat a předávat jejich přesvědčení druhým lidem. O kultuře hovoříme většinou v souvislosti se skupinou, z toho důvodu, že je předávána interakcí členů, kteří jsou její součástí. Lidé ve společnosti si předávají hodnoty a přesvědčení a jsou schopni rozeznat, co je od nich očekáváno. Kultura tvoří systém, který je složen z částí, které mu byly nenahodile přiřazeny. Pokud se změní jeden prvek v systému, pak se změní i další prvky, které jsou na něj navázány. Například u dnešních žen lze pozorovat fenomén, kdy ženy upřednostňují vybudování kariéry a založení rodiny odsouvají na druhou kolej. Změní se tím model rodiny, který byl dříve zažitý, a objevují se jeho nové formy. Žena také získává větší nezávislost na muži a ostatních členech rodiny, jak bylo dříve zvykem (Jandourek, 2003, str. 179).

Lidské kultury jsou typické svou neobyčejnou mnohotvárností. Jednotlivé kultury a jejich souhrny norem a hodnot jsou velmi odlišné a rozmanité. Co připadá normální jedné kultuře, ve většině případů nebude připadat normální té druhé. Židé nejedí vepřové, v Evropě nepojídáme kočky, ale ústřice. Kulturní rozdíly jsou plně odlišných rysů chování, jež odlišují jednu společnost, kulturu od druhé. Malá společenství jsou charakteristické svojí uniformitou a velké, průmyslové společnosti naopak svojí kulturní rozmanitostí, kdy vedle sebe žije mnoho různých typů lidí, mající různé kulturní zvyklosti. Typickým příkladem rozdílných kultur žijících vedle sebe, jsou velkoměsta. Zde vedle sebe

nepřeberné množství různých kultur neboli subkultur a národností. Kontrastem k velkoměstu je venkov (Giddens, 1997, str. 38-39).

Uvažovat o identitě člověka znamená uvažovat o člověku, který žije v určité době, na konkrétním místě, konkrétním kulturním prostředí, ekonomickém prostředí a sociálním prostředí. Uvažovat o identitě člověka v dnešní společnosti, znamená uvažovat o prostředí a podmínkách, ve kterých dnes lidé žijí, pracují a rozvíjí své každodenní činnosti. Pro pochopení lidské identity musíme uvažovat o způsobu chápání světa i sebe samotných v dnešní společnosti. Uvažovat o lidské identitě v dnešní společnosti znamená přemýšlet nad něčím, čím si nejsme úplně jistí. Z toho důvodu budou v této kapitole vysvětleny mechanismy moderní společnosti a v kontrastu k moderní společnosti také mechanismy společnosti tradiční.

V současné společnosti je bohatým zdrojem k zamyšlení se nad lidskou identitou například beletrie. Ta je sociology mnohdy opomíjena a skýtá v sobě mnoho námětů právě k otázkám lidské identity. Nalezneme zde nepřeberné množství poznatků o vnímání lidské subjektivity. Dalším zdrojem, který nám umožňuje zkoumat lidskou identitu, jsou módní magazíny či televizní magazíny, které jsou v našem veřejném prostoru stále více populární. V rubrikách nalézáme návody na to jak být šťastnější, hubenější nebo jak mít bezstarostný život. Společným sloganem, tezí všech časopisů je „hlavně se sebou něco dělejte“. Zdá se tedy, že v současné společnosti jde především o to nezůstat tím, kým jsme. O identitě lze tedy uvažovat jako o životním stylu a ne jako o něčem, co je hnáno osudem, řádem a neměnností (Roubal, 2003, str. 1).

3.3. Společnost

Pojem společnost je ve významu sociologickém velmi obecný a mnohdy až mlhavý pojem. Většinou se hovoří o souhrnu jedinců, kteří jednají v závislosti na jednání druhých a to v určitém čase, v určitém historickém, kulturním a sociálním kontextu a jehož parametry mohou jedinci ovlivňovat pouze částečně (Keller, 1997, str. 41).

Společnost lze definovat různými způsoby. Pojem společnost lze ztotožňovat s pojmem obyvatelstvo, kdy určitá skupina žije na určitém území. Další možností, jak chápat společnost, je chápat ji jako národ, v tom případě je společnost společenství jedinců,

kteří žijí na určitém území, mluví stejným jazykem, mají stejné kulturní znaky a stejné historické kořeny. Další možností pojetí společnosti je považování společnosti za lid. Tedy seskupení lidí se vztahem ke státní moci. K tomuto pojetí má pak velmi blízko pojetí jedinců jako občanů. Mají právní vztah ke státu a ten vyplývá z občanské příslušnosti daných jedinců. Mimo tento okruh stojí cizinci, lidé, kteří mají občanský vztah k jinému státu. Na přelomu 18. a 19. století však přišla snaha o to, aby stát a společnost od sebe byli odlišováni. Společnost tedy nebyla chápána jako jednota lidí, vytvořená státem, ale sít' jednotlivců, kteří mají právo uspokojovat své potřeby způsobem, jaký je jim příjemný a jaký si vyberou. Jako první stát a společnost striktně rozdělil Hegel, který společnost nazýval občanskou společností a přisuzoval jí silný morální obsah. Z počátku měl pojem občanský společnost mnoho pejorativních významů, avšak dnes zcela vyprchaly. V dnešní době je občanská společnost označována jako společenské a ekonomické uspořádání mimo rámec státu. Je spojena s rozmachem liberálních idejí a s rozsahem služeb státu na minimální úrovni (Čmejrek, 2007, str. 39).

Pojem společnosti je ve většině případů spojován s moderní společností, tedy společností ovlivněnou industrializací, urbanizací, informačními technologiemi, společnost, ve které dochází k odcizení. Jednání osob v takové společnosti je převážně racionální a účelové a jedinci v této společnosti jsou spojováni tím, že jdou za stejným cílem. Společnost je tedy tvořena neosobními vazbami, kde jedinci uvažují na základě kalkulace a vazby mezi jedinci jsou chladné a neosobní. Každý jedinec má v moderní společnosti odlišné zájmy a další jedince chápe jako nástroj k dosažení vlastních cílů (Keller, 1997, str. 10).

3.4. Tradiční společnost

V 19. století dochází ke zhroucení starých řádů v důsledku industrializace, urbanizace, rozvoj kapitalismu a nových technologií. Dochází ke zhroucení společnosti, tradiční společnosti, jejímiž hlavními prvky byly řád, náboženství, rodina a hodnoty, o které se tento systém opíral. Společnost byla do této doby neměnná, byla stabilní, založená na opakování tradic. Struktura společnosti nebyla zdaleka tak složitá a organizace tak členitá (Keller, 1997, str. 11-13).

Z e sociologického hlediska stojí za zmínku, co se rozdělení na tradiční a moderní společnost týká, především dílo F. Tönniese a E. Dürkheima. F. Tönnies rozdělil

moderní a tradiční společnost na „gemeinschaft“, což je v jeho dílech tradiční společnost a „gesaltschaft“, tedy moderní společnost. Nejčastěji jsou tyto dva pojmy překládány jako pospolitost a společnost. V jeho pojetí byla tradiční společnost „gemeinschaft“ tvořena hodnotami jako solidarita, pochopení, iracionalita, citové vazby a rodinné vazby. Naproti tomu moderní společnost, v jeho pojetí „gesaltschaft“, se vyznačuje svobodnou vůlí, uspokojováním potřeb, vztazích založených na maximalizaci zisku, egoismu, individualismu a účelové spolupráci. E. Dürkheim také rozlišuje tradiční a moderní společnost, rozděluje společnost jako společnost s mechanickou solidaritou a organickou solidaritou. Tradiční společnost, mechanickou solidaritou, má dle E. Dürkheima mnohem silnější vazby, je založena na kolektivním vědomí, hodnotách, svátcích, postojích jedinců a náboženské víře. Naopak společnost moderní, s organickou solidaritou, se vyznačuje především individualizací, městským způsobem života. I zde však musí existovat kolektivní vědomí (Kreisslová, 2013).

Tradiční společnost je ekologicky nenáročná, typ ekonomiky je nerozvinutý a výroba je v tradiční společnosti především zemědělská a v domácnostech. Převládá venkovské území, které je kontrolováno rody nebo místními komunitami. Převažuje zde stavovský typ a způsob výkladu světa se vysvětluje mytologickými způsoby či náboženskou podobou (Hudečková, Zagata, 2008, str. 34-35). To vše má vliv na lidskou identitu. V době tradiční dle Eliase, pokud mluvím i identitě „My“ a „Já“, převaha především na straně identity založené na „My“. V moderní době je tomu naopak (Roubal, 2007, str. 1).

3.5. Moderní společnost

Hlavní odlišnosti tradiční a moderní společnosti lze spatřovat v pěti hlavních oblastech: uspořádání moci, typu ekonomiky, sociální struktury, výkladu světa a v celkové mentalitě. V moderní společnosti je stát hlavním kontrolorem celého území a domácností. Proces globalizace je dokonce o krok napřed a nabízí celosvětové politické a mocenské elity, které mají rozsáhlou kontrolu nad celou populací. Typ ekonomiky je v moderní společnosti prováděn pomocí specializovaných hospodářských organizací, v centru dění je pak trh, který je regulátorem ekonomiky a zároveň politické a sociokulturní oblastí našeho žití. Sociální pozici určuje postavení na trhu a je vztaženo k jednotlivci a ne k domácnostem. Namísto stavů nastupují třídy, odlišené vlastním pracovní síly

a objemem kapitálu. V moderní společnosti převládá racionalita, která se opírá o vědecké argumenty. Konání jedinců se zdůvodňuje potřebami, které mají za úkol, co nejlépe organizovat blahobyť. Vše se omezuje na smyslově dostupné a vše musí být zdůvodnitelné. S tím souvisí také skutečnost, že lidé mají mnohem větší odvahu zasahovat do běžného koloběhu věcí. I přes to, že lidé se snaží své zásahy do přírody regulovat a kontrolovat, vznikají vedlejší efekty, které ohrožují bytí celé lidské populace, jejich kultur a jejich společenství (Keller, 1997, str.11-13).

Produktem přechodu z tradiční na moderní společnost je sociologie. Radikálnost tohoto přechodu byla veliká a byla dána sérií revolucí. První revolucí byla průmyslová v 18. století, následovaly revoluce politické, které trvaly až do století devatenáctého. Nástup nové moderní společnosti byl provázán nástupem individualizace, abstrakce a generalizací vztahů (Keller, 2004, str. 15).

Hodnoty, kterými se jedinci řídí, ztratily svůj původní význam, nejsou již náboženské a lidé se sekularizují. Stále více se oddělují od svých kořenů, od své historie. Mezi člověka a prostředí se vkrádá technologický systém myšlení i chování a dochází k tomu, že lidské hodnoty se stávají abstraktní, nejsou již závislé na patriarchálních poutech a členství v primárních skupinách. Vztahy a vazby jsou nezávislé na konkrétních kontextech a jsou lhostejné vůči specifikům a zvláštnostem, které nové vztahy nabízejí a do nichž jedinci vcházejí (Nisbet, 2002, str. 43).

V moderní společnosti se lidé začali řídit institucemi ekonomickými. Došlo k rozpadu dosavadního vidění světa, které dávalo lidem v tradiční společnosti smysl života a vytvářelo rámeček jejich činností. Tento zrod moderní společnosti zapříčinil problém v životech lidí. Dle odborníků lze tento problém rozdělit do 4 poloh. První polohou je přežívání v prostředí. Lidé mají neomezené kulturně vytvářené potřeby, protože vše řídí trh, který potřebuje vytvářet, prodávat, tudíž spotřebovávat velké množství surovin a přírodních zdrojů. Druhou polohou je ospravedlňování sociálních nerovností. Lidé v moderní společnosti nevěří, že bůh je ten, kdo má na vše vliv. Naopak rozvinula se myšlenka, že všichni lidé jsou si rovni a všichni lidé mají stejné šance. Tento bod se však zdaleka nedaří naplňovat. Třetí polohou je orientace ve světě. V moderní společnosti je poznáním světa, poznání vědecké. Ty nás ale neuspokojí v každé životní situaci, například při úmrtí v rodině a se smrtí samotnou. Zde rozhodně věda náboženství zdaleka nenahradila. Poslední, čtvrtou polohou, je problém socializace a sociální kontroly. Moderní

společnost se vyznačuje pohybem v prostoru a střídáním zkušeností a poznatků. Typické je také časté střídání lidí, se kterými se setkáváme. Důsledkem tohoto faktu je selhávání kulturních vzorců při jednání lidí. Vztahy mezi lidmi jsou anonymní, a tudíž je velmi snadné porušovat zákony lidské morálky. Vzniká tak velké množství sociálně patologických jevů a bohužel nejsou nalézány mechanismy, kterými by bylo možné těmto jevům předcházet (Hudečková, Zagata, 2008, str. 36).

Největším hybatelem současné společnosti je čas. Nikoliv parní stroj. Hodiny jsou typickým nástrojem moderní techniky a tento stroj odloučil čas od běhu lidského života. Hodiny pomohly vytvořit přesvědčení, že existuje svět nezávislý, svět matematicky měřitelných souvislostí. Právě moderní společnost našla své materiální vyjádření v podobě hodinového stroje. Naopak v tradiční společnosti rytmus života udávaly přírodní rytmy, střídání ročních období a následnost zemědělských sezon. V moderní společnosti se čas stává mírou pro měření práce. S časem je třeba hospodařit a měřit ho na vteřiny přesně. Představiteli a nositeli hospodárného vztahu k času jsou především města. Člověk se bohužel dostává do situací, které může jen těžko ovlivnit. Čas plyne nezávisle na lidech a snaha lidí ho ovládnout, se jim vymyká. Čas se stává tyranem lidí, nutí je jednat rychleji, neztrácet ani vteřinu a především spěchat. Moderní společnost je tedy především společností, která vše dělá ve spěchu a stresu (Šubrt, 2002, str. 9).

Čas je v moderní společnosti také zdrojem konfliktů. Například v průmyslové Anglii. Zde docházelo k nepřetržitému používání strojů a nadměrnému prodlužování dne, což byl důsledek továrního systému. Docházelo k odcizení dělníka od autonomní kontroly času a došlo k odhalení typického rysu moderního kapitalismu. Právě měření a neustálá kontrola času byli příčinnou vzniku konfliktů. Pracovní doba, tedy čas, se stal ústředním tématem sociálních otázek, a to především ve století 19. Boje o délku pracovní doby a sílící povědomí, že právě pracovní doba a čas je jedním z hlavních výrobních faktorů, přetvořili problémy spravedlnosti a rozdělování peněz na problém spojený pouze s časem. Zkušenosti velkých měst, úřadů a bankovních institucí byly uzpůsobeny rychle se plynoucímu času, jeho nedostatku a časovému tlaku. Vznikaly také technické problémy spojené s dopravou a vše vedlo ke chronologii a věda se začala zabývat určováním a měřením času (Šubrt, 2002, str. 13).

Tabulka č. 1: Souhrn hlavních pěti rozdílů mezi moderní a tradiční společností (Keller, 1997):

Tradiční společnost	Moderní společnost
Náboženství	Racionalizace
Venkov	Město
„my“	„já“
Zemědělství	Průmysl
Rodina, intimita, kooperace v rámci celku	Neosobní vztahy, cílem je zisk
Tradice a identita území je pevně dána, orientace lidí je pevně dána a je jediná možná	Tradice a identita jsou pouze možnostmi výběru, lze je i odmítnout

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

O identitě v tradiční společnosti lze uvažovat jako o modelu, kdy člověk se ztotožňuje především s bohem a s náboženským přesvědčením. Hlavním bodem ztotožnění se, především ve středověku, bylo náboženství. Jinak tomu bylo s nástupem renesance. Člověk renesanční začal uplatňovat svoji individualitu a svoji rozumovou soběstačnost. Začali se objevovat mořeplavci, umělci a v očích církve byli považováni za anarchisty a rouhače. V renesanci docházelo o osvobození identity. Identita byla ve stádiu tušení a hledání. Obecně však lze říci, že identita člověka v tradiční společnosti byla ovlivněna především náboženstvím, člověk nebyl nucen se tolik rozhodovat a volit, vše mu bylo předem určeno a dáno. Člověk v tradiční společnosti se řídil pravidly, kterými se řídili jeho předci. Člověk se upínal k autoritám, které pro něho představovaly jistotu, stabilitu a neměnnost a ve stejném směru se ubíralo formování identity jedince (Roubal, 2008, str. 6-7).

V moderní společnosti je rozhodujícím momentem při vytváření identity člověka potřeba, styl spotřeby a konzumní postoj člověka ke společnosti (Bauman, 1995).

Identita a tradice budou v této práci brány z pohledu moderní společnosti. Tedy jako něco, co nám není pevně dáno, ale každý člověk má na výběr a může také odmítnout. V moderní společnosti jsou neosobní vztahy, racionální myšlení a zisk na prvním místě, právě těmito principy žití se dnešní lidé řídí.

Člověk se v moderní společnosti stává stále více autorem svého života a zároveň autorem své identity. V souvislosti s přeměnou tradiční společnosti na moderní, se změnilo také postavení člověka a jeho role, a to jak v prostředí sociálním, tak přírodním. V moderní

společnosti se změnil způsob uvažování o světě, i životní realita světa samotného. V kontextu probíhající modernizace ve společnosti dochází k individualizaci člověka. Člověk je v moderní společnosti neustále nucen se sám rozhodovat, volit a měnit. Zůstává však otázkou, zda všechny tyto faktory jsou pro člověka zdrojem svobody, nezávislosti a uspokojení (Keller, 1997, str.17-23).

Identifikovat se, ztotožňovat se, se člověk ve svém životě může se způsobem života, životním stylem, ale i s politickou ideou, regionem, národem, náboženstvím, ekologickou myšlenkou, ale i s televizním hrdinou. Každý člověk, jak již bylo řečeno, má touhu příslušet k nějakému celku, definovat se a zařadit se k celku. Každý člověk touží porozumět okolnímu modernímu světu, každý člověk si hledá body, které by se opíral. V moderní anonymní společnosti člověk hledá, to co pojí společnost a to, co společnost vymezuje vůči okolnímu prostředí (Roubal, 2008, str. 5-8).

Identita člověka je v moderní společnosti trochu obtížně definovatelná. V mnoha případech si sociologové a vědci se sebe-identifikací nevedí rady. V dnešní době totiž není neobvyklým jevem, když si lidé stěžují, že nevědí, kam patří a často říkají, že hledají sami sebe. Někteří lidé tvrdí, že jsou stejní jako před dvaceti lety, o druhých říkají, že jsou úplně někým jiným, než býval dříve a dokonce se setkáme s tvrzení: „ten člověk, je úplně někdo jiný, než byl včera“. Neustále hledáme odpověď na to, kdo jsme. Ptáme se okolí, pozorujeme jedince okolo nás a tajně doufáme, že jednou najdeme odpověď na to, kým opravdu jsme. Člověk v moderní společnosti o sobě uvažuje jako o bytosti, která se neustále mění. Paradoxem však je, že toužíme být někým, koho ostatní mohou jasně popsat a definovat ho. Lidé touží být pochopitelní a srozumitelní, a to nejen sami sobě, ale i ostatním lidem. Člověk v moderní společnosti má touhu zachytit sebe sama a to v proměnlivosti vlastního bytí (Roubal, 2008, str. 5).

4. Problematika utváření identity

Každý člověk si svou vlastní identitu utváří sám, svým jednáním a svými činy. Lze ji vytvářet pouze prostřednictvím spolupráce s jinými lidmi a jinými společenstvími. Pokud by tedy neexistovala další společenství, nebyla by zde ani možnost utváření identity. Tím, jak lidé mezi sebou komunikují, utváří prostory pro jednání a činy, vznikají dějiny. Pocit ztráty identity u člověka nastává ve chvíli, kdy nemá prostor pro své vlastní jednání a v takových chvílích, při hledání identity, se lze uchýlit k připojení k širokým masám společnosti (Kubátová, 2008, str. 40).

Problematika lokální a regionální identity, tedy její metodologický a teoretický přístup, je dána jejím zařazením mezi identitu kolektivní. Autoři velmi často spojují problematiku národní a regionální identity, především pokud se mluví o identitě v souvislosti s rozšiřováním Evropské unie. Je tedy na místě vysvětlit také problematiku kolektivní, národní a evropské identity (Šindelářová, 2002, str. 263).

4.1. Kolektivní identita

Identita má mnoho rozměrů, ale zjednodušeně ji lze interpretovat na dvou základních úrovních: jako identitu osobní a jako identitu kolektivní. Kolektivní identita má nejen spoustu rozměrů, ale také funkcí. Jednou z nich je i funkce integrační, která v lidech probouzí pocit solidarity a sounáležitosti. Kolektivní identita vyjadřuje pocity lidí, kteří pociťují, že jsou stejní, nebo že patří k určitému společenství (Národní kultura a identita, 2001).

Základními parametry, které definují kolektivní identitu, jsou: sebe-definice a sebe-vnímání, prostřednictvím kulturních rysů; společné vědomí, které je posilováno strategiemi exkluze a inkluze, tedy rozlišení na „my“ a „oni“; důležitý je čas, který zahrnuje i kolektivní paměť a amnézii a v neposlední řadě prostor, kde budování identity probíhá (Plavšak, 2001, str. 79).

Kolektivní identita je součástí procesu identifikace a řídí se dvěma vzory, vzorem exkluze a inkluze. Tedy vytvořením rozhraní mezi „my“ a „oni“. Proces identifikace může být racionální, ale i emocionální (Lesaar, 2001, str. 180-181). Rozdělení na „my“ a „oni“, tedy rozdělení na stejnost a jinakost je hlavním měřítkem pro vnímání a pro

konstruování kolektivních identit, jako je identita obce, identita regionu nebo pro identitu národní (Šindelářová, 2002, str. 264).

Během socialistické minulosti byl k vytváření kolektivní společnosti používán především fenomén společnosti. Byla předmětem politického i ekonomického úsilí a vše se uskutečňovalo v zájmu společnosti. Pojem společnost byl používán především stranickými a vládními řečníky. Pro tuto skupinu lidí byla společnost tvořena prvky, jako je morálka, byly to jejich cíle a aspirace. Společnost jedince buď zavrhovala nebo přijímala a to na základě jeho jednání, jeho názorů či úmyslů se odtrhovat od společnosti (Holý, 2001, str. 24-25).

Ze základního principu ve společnosti vyplývá, že lidé jsou členy více komunit. Běžně tedy dochází ke konstruování více kolektivních identit současně. Člověk se současně může identifikovat se svou obcí a zároveň se svojí profesí či politickou stranou či státem. Předpokládá se tedy, že existuje více mnohvrstvých identit, které se skládají z řady dalších rozdílných identit. Společně mohou kooperovat, pomáhat jedna druhé, doplňovat se, ale mohou být též v konfliktu (Šindelářová, 2002, str. 264).

Berger a Luckmann označovali kolektivní identitu jako zavádějící. Identita pro ně znamená prvek, který je klíčový pro utváření subjektivní reality. Podle nich se identita utváří na základě socializace². Po té, co je identita vytvořena, je nadále udržována, obměňována a mnohdy i přebudována do sítí sociálních vztahů. Sociální struktura utváří identitu, podílí se na jejím formování a udržování. Organismy na sebe vzájemně působí a tím ovlivňují individuální vědomí a sociální struktury. Každá společnost má své dějiny a v průběhu těchto dějin vznikají identity. A naopak tyto dějiny jsou vytvářeny identitami každého jedince. Pokud budeme mít tuto dialektiku stále na paměti, vyhneme se pak používání pojmu kolektivní identita. Každá historická struktura dává vzniknout určitému typu identity a každá jednotlivá identita je v tomto případě rozpoznatelná. Identita je výsledný vztah jedince a společnosti. Každá identita je produktem sociálním a představuje prvek objektivní sociální reality, která je také dána sociálně (Berger, Luckmann, 1999, str. 170-177).

---

² Socializace je pojem, který používáme pro vyjádření procesu vývoje, kdy z malého, bezmocného novorozence vznikne jedinec, který si uvědomuje sám sebe a orientuje se ve své kultuře. Socializace vytváření spojení mezi jednotlivými generacemi. Je to proces kulturního osvojování a trvá celý život (Giddens, 1999, str. 39-40).

4.2. Národní identita

„Národ je uvědomělé a osobité kulturní a politické společenství, na jehož utváření mají největší vliv společné dějiny a společné území. Jednotlivé národy se vymezují třemi faktory – kulturně, politicky a psychologicky“ (Petrušek, 1996, str. 668).

Z hlediska kulturního jsou národy většinou vytvářeny společným spisovným jazykem, dějinami nebo náboženstvím. Vlastním státem je tvořena z hlediska politického a do třetice z hlediska psychologického, je tvořena subjektivním vědomím každého jedince o své národní příslušnosti, Složka psychologická hraje největší roli a silné národní vědomí lze nazývat jako vlastenectví (Petrušek, 1996, 668-669).

Národ není ničím hmotným ani reálným, ničím, co by bylo dáno společným původem daných příslušníků národa. Národ existuje pouze v myslích a hlavách jedinců. Pokud by lidé svou činností neustále neutvářeli národ a neprojevovali snahu být národem, pak by národ přestal existovat (Třeštík, 1999, str. 40-50).

Každý národ se zabývá nejen svým vlastním národním charakterem, ale je jeho přirozenou schopností, že se věnuje také zkoumání jiných národů. Identita, a to nejen národní, totiž znamená, že se odlišujeme od druhých a tím se identifikujeme. Pasivní národ by znamenal oslabení celého národa a zároveň i oslabení osobní identity. Z toho důvodu je pro utváření národní identity důležitá občanská statečnost (Krejčí, 1993, str. 17-34).

Dalším popisem národa, nikoliv však deskriptivním, byl popis amerického politologa, který vystudoval v Praze, Karla W. Deutsche. Ten definoval národ jako pospolitost sociální komunikace. Národ podle něj tedy znamená skupinu lidí, jejíž příslušníci spolu snáze, komplexněji a intenzivněji komunikují. Na rozdíl od komunikace s jinými, cizími skupinami. Pospolitost, která panuje mezi těmito příslušníky, je základem společné národní kultury a základem národního uvědomění, tedy nacionalismu. Základem je pospolitost národa (Hroch, 2009, str. 25-26).

Národní identita v dnešním světě je jednou z nejdůležitějších skupinových, kolektivních identit. Podmínkou pro národní identitu je stát, jako kulturní a politická jednotka, ve které se odehrává život lidí. Národní identita to, kým jsme. A to z hlediska nejen kulturního, ale i politického. Vždy je konstruována ve vztahu k těm „druhým“,

k těm, které neznáme. Je konstruována vůči entitám politickým a kulturám, k nimž nepatříme (Vlachová, Řeháková, 2004, str. 11).

Nedílnou součástí národní identity je také patriotismus (vlastenectví, láska k rodišti) a nacionalismus (příslušnost k jednomu jedinému národu). Patriotismem je v tomto případě věrnost a láska k národu. Projevuje se dobrou vůlí, ve smyslu dobrých skutků pro vlast. Nacionalismem je pocit lásky k národu spolu s negativním postojem, velmi často spojován s nenávisť vůči národům jiným (Heywood, 1996). Toto je však nepřesná definice, jelikož v moderním státě, pokud se jedná o nacionalismu, pak se jedná spíše o historické poslání národa. Historické poslání, které je ospravedlněním jeho vzniku, teritoriálního zakotvení a kulturní jedinečnosti národa. Nelze tedy tvrdit, že nacionalismus je pouze negativní ideologií (Vlachová, Řeháková, 2004, str. 13).

Česká národní identita je spjata především s českým územím. Pouze lidé, kteří žijí na území českého státu a mluví českým jazykem, jsou považováni za Čechy. Ti krajané, kteří bydlí a žijí trvale mimo Českou republiku, nejsou považováni a vnímáni jako Češi. I přes to, že mluví českým jazykem. Na této stránce české národní identity je vidět jak kulturní, tak politický základ. Pouze jazyk nestačí. Je důležitá úplná účast jedince na kulturním a politickém životě společnosti, tedy národa. Teprve tato skutečnost dělá daného jedince Čechem a Češkou. Pro Čechy je tato identita přirozeně daná, nikoliv kulturně konstruována. Podle Holého (2001), když lidé v České republice hovoří o tom, co znamená být Čechem nebo Češkou, jsou pro ně hlavní tato tři kritéria: mít české rodiče, mluvit českým jazykem a narodit se v Čechách. Navíc česká národní identita je daná, přirozeně konstruována. Člověk se cítí být Čechem (Holý, 2001, str. 163).

V moderní historii byla česká národní identita budována v první řadě ve vztahu k Němcům, Německu a Rakousku. S Němci Češi sdíleli prostor jak kulturní, geografický, politický, tak i ekonomický. Vztah ke Slovákům a Slovensku od roku 1918 do roku 1992 také formuloval národní identitu. Od roku 1945 formuloval a utvářel národní identitu vztah k Rusům a Sovětskému svazu. Dalším bodem, který bezesporu ovlivnil utváření a formování národní identity Čechů, byl zlomový rok 1992 (rozdělení Československa) a vznik samostatné České republiky na počátku roku 1993. Poslední významný rok, který přispěl k formování národní identity, byl rok 2004 a vstup do Evropské unie (Vachová, Řeháková, 2004, str. 11).

Podle Holého (2001) je národní identita pro Čechy základní kolektivní identitou. Národní identita je s největší pravděpodobností nadřazena identitám jiným. A to i přes ten fakt, že Češi svůj etnický čistý národní stát měli pouze 11 let a to mezi lety 1993 a 2004. Tedy od vzniku České republiky až po vstup do Evropské unie. Navzdory faktu, že Češi měli svůj národní stát pouze 11 let, se nevyhnuli utváření identity. Vždy zde byla snaha respektovat odlišnosti těch, kteří mezi tento národ nepatří. Nevyhnutelným důsledkem těchto styků s jinými etnickými skupinami jsou předsudky. Ty bývají velice často zdrojem nadřazenosti. Pokud člověk pociťuje pocit sounáležitosti se zvyky, s jazykem, tradicemi, rituály a je hrdý na svoji zem, lze ho označit jako zdravého patriota. Naopak pokud se člověk cítí ohrožený, začíná být negativním patriotem a začíná uvažovat podle scénáře „my jsme ti dobří“ a „ti druzí jsou ti špatní“ (Staněk, 2008, str. 104).

4.3. Regionální a lokální identita

Tak jako prostor náleží člověku, stejně tak člověk náleží prostoru a to nezávisle na geografické šířce. Z toho důvodu je problematika lokální a regionální identity přítomná také v geografii. Důraz je kladen na harmonii mezi regionem, lokalitou a obyvateli zde žijícími. Právě unikátní vztah jedince a prostoru, místa³ je představitelem lokální a regionální identity. Jde o oboustranný vztah, kde region dává každému jedinci identitu a naopak. Společnost je zdrojem identity pro region a lokalitu (Paasi, 2003).

Regionální a lokální identita je pouze jednou z nepřeberných řad identit, kterou lze charakterizovat člověka. Tato identita člověka se mění v čase a prostoru. Představuje vztah člověka k určitému prostoru. Díky tomuto druhu identity lze člověka, ale i celé skupiny, přiřadit k určitému konkrétnímu místu, lokalitě. Tento proces přiřazení člověka k určitému

---

³ Místo lze považovat za archiv, který je nahromaděn osobními prostorovými zkušenostmi a tento archiv není svázan pouze s jednou jedinou lokalitou (Paasi, 2001, str. 21). Kořeny konceptu místa nalezneme v 70. letech 20. století. V té době humanističtí geografové, kteří stáli naproti pozitivistům, vytvořili tento koncept místa. Podstatou místa byla jedinečnost, symbolická hodnota prostředí a subjektivita (Chromý, Heřmanová, 2009, str. 28).

Místo je individuální dynamický prostor, plný zkušeností, ve kterém se odehrává každodenní život člověka. Místo je individuální kategorií. Každý člověk má jiné zkušenosti a přikládá místu jiný význam. Místo je prostor plný lidských pocitů a významů. Místo nemá jasně dané hranice, může dosahovat různých velikostí. Pro každého má individuální rozměr. Pro někoho je tímto místem rodný dům, pro někoho střední Čechy, pro dalšího může být místo střední Evropa. Místo má individuální rozměr a zaniká po smrti člověka (Chromý, Heřmanová, 2009, str. 29).

místu, je podobný jako proces identifikace osob. Mnohdy bývá vnímán právě jako součást socializace jedince (Nikischer, 2013, str. 247).

Regionální a lokální identita je tvořena individuální a kolektivní rovinou identity. V tomto případě je individuální rovinou vztah jedince k regionu a jeho odraz regionu⁴ v jeho myslí a paměti. Kolektivní rovina regionálního vědomí vzniká nalezením znaků společných celé skupině, symbolů, které odkazují na kulturní odkaz skupiny, na společnou existenci, společné cíle. Zdrojem kolektivní roviny je kolektivní paměť a sociální interakce (Chromý, 2009).

Lokální identita je v některých případech brána jako specifický typ identity regionální. Paasi (2009) velmi trefně a výstižně poznamenal, že každá lokalita, či teritorium je součástí regionu, ale ne každý region lze brát jako lokalitu čili teritorium. Lokalita neboli teritorium je geografický prostor, kontrolovaný určitou skupinou či institucí a region je podřízen institucionalizovanému prvku moci. Kde funguje určitý stupeň administrativních složek (Nikischer, 2013, str. 246).

Lokální, regionální identitu lze chápat jako vymezenou identitu. Vymezenou z pohledu historického, územního, kulturního, ekonomického, administrativního a také pohledu politického. Stejně jako je region určitým konstruktem, pak i lokální, regionální identita je sociálním konstruktem. Hlavní charakteristikou této identity je svázání, sejetí s určitou lokalitou, územím (Berger, Luckmann, 1999, str. 170-177). Každý člověk se cítí svázán se svým městem nebo vesnicí, regionem, ale i se svoji rodnou zemí a Evropou. Mluvíme tedy o mnohovrstvých identitách neboli mnohonásobných identitách. Jedna identita doplňuje druhou a může nastat i situace, kdy tyto identity budou v konfliktu. Této situace lze využít z politického hlediska jak pozitivně, tak negativně (Šindelářová, 2002, str. 266-267).

---

⁴ Region je celek krajinný a lze ho chápat také jako proces. Proces, který začal a reprodukuje a přetváří se individuální a institucionální zkušenosti. V regionu probíhají procesy ve stejném čase a prostoru. Region má kolektivní rozměr a představuje souhrn předešlých zkušeností a historie. Všechny symboly regionu jsou utvářeny na základě situací jedinců, žijících v daném regionu a jsou jeho neodmyslitelnou součástí (Chromý, 2009, str. 164).

Region se člení na území a místa dle určitých kritérií. Jedním z kritérií je rozčlenění na základě správy, čili samosprávy. Toto členění vychází z historického rozdělení, které mělo původ ve fyzicko-geografickém utváření krajiny a v etnické a kulturní sestavě obyvatelstva (Chromý, 2009).

Region je vymezen odborníky, v podstatě na základě jejich „vkusu“ na základě subjektivního pohledu. Až když je zaběhlým systémem probíhá proces identifikace. Například dokud se dnešní kraj Vysočina jmenoval Jihlavský, lidé byli nespokojeni a neztotožňovali se s tímto regionem (Nikischer, 2013).

Identita je vyjádřením momentální pozice jedince ve společnosti v určitý čas a vyjadřuje jeho okamžitý vztah k časoprostoru. Nyní je na místě vysvětlit rozdíl mezi identifikací a konceptem identity. Pod pojmem identifikace si lze představit proces, který nikdy nekončí. Při procesu identifikace dochází k formování identity jedince a jedinec se díky tomu neustále vyvíjí a posouvá ho na pomyslném žebříčku ve společnosti. Identifikaci lze chápat také jako akt identifikace, tedy ztotožnění se s určitou konkrétní společenskou skupinou. A to v určitém čase a prostoru. Na rozdíl od termínu identita je identifikace, ztotožnění se, termínem aktivním neustále se přeměňujícím. Identifikace je přímou volbou člověka, projevem identity v konkrétní situaci. Pro správné uchopení problematiky zkoumání lokální a regionální identity je důležité zaujímat interdisciplinární postoj. Tedy kombinovat sociální, psychologický přístup a zahrnout do něj i geografické chápání místa nebo prostoru. Psychologický přístup nás obohacuje o poznání, jak člověk vnímá sám sebe a jak vnímá členy jiných společenství a skupin (například regionálních společenství). Jsou dva hlavní důvody, proč se každý člověk, každý z nás zapojuje do procesu identifikace. Prvním důvodem je hledání pocitu bezpečí, tedy hledání svého místa na zemi a druhým důvodem je dosahování cílů, které si vytyčil. Člověk dosahuje cílů za pomoci kooperace s jinými lidmi, lidmi, kteří mají cíle podobné a mají kontrolu nad zdroji, které jsou k dosažení cíle důležité (Nikischer, 2013, str. 247).

Tento druh identity, regionální a lokální, tedy formují především osobní zkušenosti z míst a regionů a to společně s kolektivní zkušeností. Kolektivní zkušenost je v tomto případě utvářena skrze média, společenské dění, instituce a další. (Bystřický, 2011, str. 29)

Lokální a regionální identita jsou založeny také na tradicích. Tradice, které se váží na danou lokalitu a jsou pro daný region a místo typické. Charakteristické pro utváření lokální a regionální identity jsou také prvky jako jazyk, oblečení typické pro dané místo, mravy a zvyky. Důležité je podotknout, že každý jedinec vnímá hodnoty kolem sebe svým specifickým způsobem. Každý se s regionem identifikuje jiným, odlišným způsobem. K identifikaci s regionem patří také náboženství, vyznání, ekonomické zápolení, architektonické řešení staveb v regionu, společenské hospodaření, mezigenerační rozdíly či stavební vzory a sousedské vztahy (Szczepanski, Sliz, 2011, str. 4).

Lokální a regionální identita vyjadřuje regionální povědomí obyvatel, respektive identifikaci obyvatel s místem, regionem, lokalitou. Tento druh identifikace obyvatel bývá založen na společenských a kulturních prvcích daného prostředí. Identita v tomto případě

odkazuje na kulturní a přírodní prvky, vyskytující se na daném území, prvky, které složí k tomu, aby se od sebe jednotlivé regiony, místa a obyvatelé zde žijící od sebe odlišili. Tím, že lidé produkují a udržují významy a prvky, které odlišují místo a region, tím produkují a reprodukuje identitu. Identitu, na základě které se společnost, místo a prostě kategorizuje. Nestálost těchto prvků v čase a prostoru může mít vliv na sociálně prostorové vztahy. Může se měnit jejich charakter (Nikischer, 2013, str. 248).

Shrnutí: Lokální (regionální) identita je tvořena těmito základními deseti hodnotami:

1. Individuální identifikace jedince s lokálním společenstvím, regionem, lokální kulturou a obyvateli, žijícími v tomto regionu.
2. Existující rozdělení na *my* a *oni*, zažité v kolektivním vědomí.
3. Volební preference, formy politické aktivity, historické a nové politické sdružení.
4. Pouto, vazba k místu a prostoru.
5. Vnímání a chápání symbolů materiální kultury a uvědomování si vlastního kulturního dědictví.
6. Uvědomování si parametrů a rozměrů životního prostředí.
7. Sounáležitost se společenstvím náboženským a náboženskými budovami.
8. Vztah k regionu, jeho dějinám, hrdinům a historickým organizacím.
9. Spolupráce a společné hospodaření v rámci daného regionu, a také mezi regiony (na úrovni státu, kontinentu i světa).
10. Územní plánování, typické pro tradiční architekturu daného regionu či oblasti a existence stavebních forem (Szczepanski, Sliz, 2011, str. 5).

Problém při hledání a utváření lokální a regionální identity může nastat v případě, kdy region nebo území nebudou vymezeny správně. V případě, kdy lidé na určitém území budou vnímat jako problém ekonomické, administrativní, kulturní, historické, ale i sociální vymezení a oni se nebudou dostatečně ztotožňovat s daným regionem. Z toho důvodu je velmi důležité respektovat sociální vědomí obyvatel a sociální mapy regionu. Hlídní těchto prvků by přispělo nejen k efektivnějšímu fungování regionů, ale také k mnohem větší možnosti formování regionální a lokální identity. Jinak chápali svůj prostor lidé před sto lety a jinak posledních pár generací. Před sto lety chápali lidé svůj prostor ve vymezení obce, kostela nebo posvátného místa. Posledních pár generací vnímá svůj prostor jako

postoj k životu, jako město či spojnicí s městem, dálnici, silnici nebo trať (Šindelářová, 2002, str. 266).

Tato kapitola se věnovala zkoumání identity z pohledu národa, regionu a lokality. Praktická část bude věnována identitě lokální, z toho důvodu bylo nutné vymezit, co je základem vytváření a hledání lokální identity a vymezit základní hodnoty a parametry lokální identity. Na teoretickou část, která se věnovala převážně identitě regionální a lokální navazuje kapitola „Komparace sociologických studií“, kde budou porovnávány výzkumy, které již byly provedeny v souvislosti s lokální a regionální identitou.

5. Komparace sociologických studií

Zkoumáním identity se zabývají vědní disciplíny jako sociologie, antropologie, psychologie, etnologie či filosofie. V kapitole Vymezení základních pojmů zkoumané problematiky byla identita vysvětlena právě z pohledu psychologického a sociologického. Identita je však zkoumána z mnoha úhlů pohledu. Z pohledu jedince je zkoumána jeho identita sexuální, náboženská, sociální či teritoriální. Tato diplomová práce se věnuje identitě regionální a lokální, což je identita teritoriální. Právě jí bude věnována tato kapitola, kdy budou porovnány sociologické studie. Čerpáno je především z materiálů, studií, které byly vydány za pomoci Sociologického ústavu Akademie věd České republiky. Většina studií používá kvantitativního sběru a analýzy dat, není to vždy pravidlem, proto nalezneme i studie, které využívají kvalitativního sběru dat. Z toho důvodu může tato komparace studií přispět k proniknutí do problematiky, týkající se utváření lokální a regionální identity.

V této části práce budou porovnávány práce, týkající se problematiky teritoriálních identit, tedy identit spojených s určitým místem. Nelze porovnávat všechny studie a práce, týkající se tématu teritoriálních identit, a to z důvodu rozsahu této práce. Vždy bude uvedeno několik příkladů, shrnutí, týkající se daného tématu. Komparace sociologických studií, jak již bylo řečeno, se bude týkat identit teritoriálních, konkrétně identity národní a nakonec také regionální identity.

5.1. Národní identita v sociologických studiích

Tabulka č. 2: Národní identita – základní proměnné

Sociologická studie	Základní proměnné zkoumaného tématu
<p>Národní identita</p> <p>Autoři: A. Nedomová, T. Kostecký</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vztah k místu • Ochota lidí stěhovat se • Pojetí národnosti, státnosti a občanství • Jazykové schopnosti • Vztah k ostatním zemím a postoj k migrantům
<p>Česká národní identita po zániku Československa a před vstupem do Evropské unie</p> <p>Autoři: K. Vlachová, B. Řeháková</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jazyk • Náboženství • Národní hrdost, patriotismus • Délka pobytu na území ČR • Sportovní úspěchy

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Tabulka č.3: Národní identita – základní otázky

Sociologická studie	Základní otázky
<p>Národní identita</p> <p>Autoři: A. Nedomová, T. Kostecký</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jste hrdí na kulturu (sportovní úspěchy, ekonomickou situaci, historii, sociální zabezpečení) v České republice? • Jste hrdí na svoji zemi? • Jaká je Vaše ochota stěhovat se?
<p>Česká národní identita po zániku Československa a před vstupem do Evropské unie</p> <p>Autoři: K. Vlachová, B. Řeháková</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jste hrdí na svoji zemi? • Myslíte, že je důležité, z ohledu češství, zda člověk žije na území ČR po celou dobu svého života?

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Pod záštitou Sociologické ústavu vyšla v roce 1996 práce **Národní identita**. Autory jsou A. Nedomová a T. Kostelecký. V této práci je národní identita zkoumána na základě těchto proměnných: vztah k místu bydliště, ochota lidí se stěhovat, pojetí národnosti, státnosti a občanství, jazykové schopnosti, vztah k ostatním zemím či postoj k migrantům a sousedním zemím.

Jedním ze základních kamenů pro utváření národní identity je identifikace s místem. Z toho důvodu byli respondenti tázáni, jaký vztah mají k městské čtvrti, kde bydlí, k okresu, České republice a k Evropě. Z výzkumu vyplynulo, že lidé mají mnohem větší vztah ke své čtvrti (80% dotazovaných), bydlišti nežli k širšímu regionu. Pokud se jedná o celou Českou republiku, pak přes 90 % respondentů uvedlo, že mají k České republice blízký vztah. Blízký vztah k Evropě uvedlo 74 % dotazovaných (Nedomová, Kostelecký, 1996, str. 12).

Dalším zkoumaným faktorem byla ochota lidí se stěhovat. Předpokládá se, že mnohem ochotněji se stěhují mladí lidé, vzdělaní lidé a lidé, kteří stěhovaní již někdy ve svém životě prožili. Ochota přestěhovat se do jiného okresu nebo čtvrti byla prokázána u 42 % respondentů. Většina lidí se příkláněla k neochotě se stěhovat a 14 % dotazovaných neumělo vybrat ani jednu odpověď. Pokud jde o stěhování z České republiky, pak by se velmi nerado stěhovalo 79 % z dotazovaných. Za předpokladu zlepšení životních podmínek by bylo ochotno se přestěhovat do zahraničí pouze 8 % respondentů. Většina z dotazovaných žije stále v místě nebo blízkosti místa, kde zažili své dětství a vysvětluje to malá ochota měnit zaběhnuté zvyklosti, zaběhnuté vzorce chování a společenství lidí, mezi kterými jsou zvyklí žít a fungovat. Stěhování respondentů bylo ovlivňováno také typem bydlení (vlastní rodinný dům či podnájem), rodinným stavem respondentů (ženatí a vdané) a věkem dotazovaných (Nedomová, Kostelecký, 1996, str. 13-14).

Národní hrdost a vlastenectví jsou také nedílnou součástí utváření národní identity. V tomto případě 71 % dotazovaných odpovídalo, že jsou raději občanem České republiky, nežli kterékoliv jiné země. Pro 9 % dotazovaných není tato proměnná, v tomto případě občanství ČR, nějak důležitá a hodna preferencí. Za zmínku stojí, že lidé v době, kdy byl výzkum prováděn, se ve dvou třetinách shodli na tom, že se stydí za některé věci, které jsou ve státě běžné (Nedomová, Kostelecký, 1996, str. 17).

Bylo dospěno k závěru, že česká populace je velmi konzervativní, uzavřená a národnostně homogenní společnost.

V této práci byla národní identita zkoumána za pomoci těchto proměnných: identifikace s místem, ochota lidí se přestěhovat a národní hrdost a vlastenectví. Nejvýraznější proměnnou byla identifikace s místem, bydlištěm respondentů.

Další sociologická studie, týkající se národní identity, nese název **Česká národní identita po zániku Československa a před vstupem do Evropské unie** z roku 2004, jejímiž autory jsou Klára Vlachová a Blanka Řeháková. V této práci je národní identita chápána jako konstrukt, který se skládá ze čtyř stavebních prvků, z obrazu národa, hrdosti, lásky k národu a teritoriální identity. Studie srovnává národní identitu s jinými identitami, ukazuje prvky tvořící obraz českého národa, ukazuje, na co jsou Češi hrdí a jedna kapitola je věnována také patriotismu.

Kapitola *Obraz českého národa* odpovídá na otázky, zda jsou Češi spíše kulturní národ, zda jsou Češi ti, kdo mluví českým jazykem, žijí zde celý život či ti kdo sdílejí stejné zvyky a tradice. Porovnávány jsou rozdíly mezi lety 1995 a 2003. Mezi lety 1995 a 2003 se velmi zmenšilo procento lidí, kteří považovali český jazyk za předpoklad toho, že je člověk pravým Čechem, pokud mluví dobře českým jazykem. Naopak mezi lety 1995 a 2003 vzrostl počet dotazovaných, kteří považovali za nedílnou součást češství české občanství a byl pro ně mnohem důležitější fakt, zda v České republice prožili většinu svého života. Vzrostl také počet respondentů, kteří považovali za důležitý faktor to, zda se člověk v České republice narodil a významný nárůst zaznamenalo také křesťanství, jako prvkem důležitý pro češství (Vlachová, Řeháková, 2004, str. 16-17).

Národní hrdost a její specifické oblasti byly podrobně zkoumány v kapitole *Národní hrdost*. Národní hrdost nebyla zkoumána jednou jedinou otázkou, ale byla zjišťována za pomoci konkrétních oblastí (vliv země ve světě, kultura, systém sociálního zabezpečení, úspěchy ve sportu, ekonomické výsledky, historie či rovnoprávnost ve společnosti). Mezi lety 1995 a 2003 došlo k poklesu mezi respondenty, kteří jsou hrdí na politický vliv ve světě a na ekonomické renomé České republiky, klesl také počet respondentů, kteří jsou hrdí na historii a na fungování demokracie uvnitř České republiky. Naopak došlo ke zvýšení počtu hrdých respondentů v oblasti sociálního zabezpečení, v oblasti vědy a techniky a zvýšil se také počet dotazovaných, kteří jsou hrdí na sportovní úspěchy a ozbrojené síly České republiky (Vlachová, Řeháková, 2004, str. 22-23).

Stejně jako u předešlé studie, bylo zjišťováno, zda jsou Češi hrdí na Českou republiku a zda existují věci, za které se stydí. 35 % dotazovaných se za některé věci stydí a to jak v roce 1995, tak v roce 2003, kdy tomu tak bylo 30 %. 47 % dotazovaných je raději občanem České republiky, než kterékoliv jiné země (1995). Jinak tomu bylo v roce 2003, kdy naprosto souhlasilo pouze 30 % dotazovaných (Vlachová, Řeháková, 2004, str. 27).

Tyto analýzy národní identity ukazují, že česká národní identita je slabá a nadále slábne. Rozdíl mezi lety 1995 a 2003 je patrný, zatímco v prvním analyzovaném období byl pro Čechy na prvním místě národní stát, v roce 2003 je to již sídlo. Pro Čechy není národní identita na prvním místě, ale až na pátém místě, co se kolektivní identity týká. Slabou národní identitu dokresluje také zesláblý patriotismus českých občanů (Vlachová, Řeháková, 2004, str. 37).

V této studii bylo pracováno s především s těmito proměnnými: jazyk, náboženství, národní hrdost, patriotismus. Respondenti jsou hrdí především na sportovní úspěchy České republiky a důležitým faktorem pro respondenty byla také délka pobytu na území (čím déle, tím lépe).

V obou těchto studiích došlo ke shodě, pokud se jedná o ztotožnění se s místem bydliště. Tento vztah k místu bydliště, čtvrti je nejsilnější. V obou studiích je také pracováno s pojmy národní hrdost a patriotismus, z čehož lze usuzovat, že právě tyto proměnné jsou základními prvky při budování národní identity. V obou dvou studiích byla národní hrdost porovnávána na základě specifických oblastí, jako je historie, sportovní úspěchy, umění a literatura, ekonomické výsledky, fungování demokracie či sociální zabezpečení. V obou publikacích, které se věnují národní identitě, byli respondenti nejvíce hrdí na historii a umění a literaturu. Naopak nejméně hrdí byli respondenti v obou studiích na systém sociálního zabezpečení a ozbrojené síly České republiky.

5.2. Regionální identita v sociologických studiích

Tabulka č.4: Regionální identita – základní proměnné

Sociologická studie	Základní proměnné zkoumaného tématu
<p>Regionální identita obyvatel pohraničí - Když to půjde, já se vocad' nehnu</p> <p>Autoři: Barbora Spalová, František Zich</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vztah k místu na základě přátel, rodiny, školy, dětství • Vztah k historii • Vztah k sousedům
<p>Regionální identita obyvatel pohraničí -Regionální identita obyvatel Euroregionu Nisa</p> <p>Autor: František Zich</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vztah k místu ve fyzickém slova smyslu (vztah k místu, kde žije a dosahuje spolu s lidmi, kteří ho obklopují každodenností) • Míra ztotožnění • Integrace se sociálním prostředím
<p>Teritoriálna identita obyvatelov Česka a Slovenska</p> <p>Autor: Richard Nikischer</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Míra identifikace k obci, kraji, Česku a Slovensku • Vliv tradic, zázemí • Vymezení vztahu „my“ a „oni“ • Sociální a ekonomická situace • Estetické a ekologické prvky
<p>Český venkov - Lokální identita a Život na venkově a vztah k obci</p> <p>Autoři: P. Maříková, M. Tuček)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Patriotismus • Hrdost na danou obec • Vztah místu a dané lokalitě • Mobilita obyvatel • Soudržnost lidí

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Tabulka č. 5: Regionální identita – základní otázky

Sociologická studie	Základní proměnné zkoumaného tématu
<p>Regionální identita obyvatel pohraničí - Když to půjde, já se vocad' nehnu</p> <p>Autoři: Barbora Spalová, František Zich</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jaká je Váš vztah k této lokalitě?
<p>Regionální identita obyvatel pohraničí -Regionální identita obyvatel Euroregionu Nisa</p> <p>Autor: František Zich</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jaký je Váš vztah k této lokalitě? • Do jaké míry se ztotožňujete s touto lokalitou?
<p>Teritoriálna identita obyvatelov Česka a Slovenska</p> <p>Autor: Richard Nikischer</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jaký je Váš vztah, vazba k této lokalitě? • Jaký je Váš vztah k obci, kraji, Česku, Slovensku a Evropě?
<p>Český venkov - Lokální identita a Život na venkově a vztah k obci</p> <p>Autoři: P. Maříková, M. Tuček)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jaký je Váš vztah, vazba k této lokalitě? • Jaký je důvod Vašeho patriotismu?

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Publikace, které se věnují problematice lokální a regionální identity budou porovnány v této části práce. První dvě porovnávané publikace se věnují lokální identitě v pohraničí, druhé dvě porovnávané zohledňují celé území České republiky. První publikace použita pro komparaci v této práci, z oblasti pohraničí, byla vytvořena na základě konference, která byla pořádána v roce 2003 v Praze a její téma bylo: „Evropská, národní či regionální identita?“. Kniha, z které je v této podkapitole čerpáno se jmenuje Regionální identita obyvatel pohraničí a byla uspořádána pod vedením pana Františka Zicha. V této podkapitole bude použito článku: **Když to půjde, já se vocad' nehnu** (Lokální a regionální identita kulturních elit v pohraničí), jejíž autorkou je Barbora Spalová. Předmětem tohoto článku je lokální respektive regionální identita mladých lidí, kteří jsou obyvateli Euroregionu Nisa. Tito respondenti splňují určitá kritéria, jsou nebo

byli žáky vysokých škol a podílí se na kulturním dění v regionu. Je použito nejen rozhovorů, ale i mentálních map z místního prostředí. Je využito trojgenerační analýzy.

Na základě trojgenerační analýzy se ukázalo, že třetí generace obyvatel, narozených zde v pohraničí, má k tomuto euroregionu, k tomuto místu domovský přirozený vztah. A to i v případě, že zde nyní nebydlí. To, že je tento vztah přirozený, je dán tím, že zde člověk vyrůstal, hrál si zde například kuličky, měl projíté každé místo v okolí a měl zde své přátele, ve škole, v práci. Tento přirozený vztah je dán tím, že člověk se má kam vracet a má zde své útočiště. Vystihuje ho i jedna část rozhovoru: „*doma je člověk tam, kde s rukama cvrknal kuličky, tam kde zná každou pařez, tam jsem doma. To jsou všechno věci, který jsme mnohokrát prošli pěšky a ke kterým máme ten vztah vlastních puchejřů*“. Pro ty, kteří se rozhodli odejít, je to loděnice, útočiště (Spalová, 2003, str. 79-80).

Respondenti, kteří i nadále žijí v Euroregionu Nisa, neustále prodlužují své dětství, zkoumají místa v okolí, vyhrávají po místních putykách. Nemají zájem o nacionalistické spisky a minulost pohraničí, vybírají si pouze ty fakta, která se jim hodí. V určitém slova smyslu nejsou spjati s tradicí. Tradice se zde neměla ani šanci vytvořit (nejistá zóna, studená válka). V tomto regionu funguje projekt, který má pomoci lidem zbavit se vzájemných předpokladů o svých sousedech a pomáhá jim dozvědět se o jejich kultuře. I to by mělo lidem zde v Euroregionu pomoci, aby nevníмали sousedy, jako hrozbu. Z analýzy také vyplynulo, že v regionu nalezneme obyvatele, kteří se nerealizují regionálně, ale globálně. Globálně, tedy prostřednictvím internetu. Těchto obyvatel však není mnoho, jsou omezeni prací, programátoři. Příkladem je pětadvacetiletý programátor: „*Pokud budu pracovat u firmy, která nevyrábí, ale vymejší, tak je přece jedno, jestli bydlím v Jablonci nebo v New Yourku (.....) Když to půjde, já se vocad' nehnu*“ (Spalová, 2003, str. 80).

Identita obyvatel pohraničí v České republice je opřena o estetické a ekologické hodnoty. Velmi kladně jsou v případě lokální, regionální identity spatřovány podmínky vhodné pro sport a rekreaci. Co se Euroregionu Nisa týká, velmi se liší od polské a německé části. Tam, na rozdíl od české strany, má velký vliv útlum a likvidace paliv a působí velmi negativně (Zich, 2003, str. 257-258).

V této publikaci je při zkoumání lokální identity velmi důležitý vztah respondentů ke svým přátelům, ze školy, práce, dětství a vztah k rodině a místu (někteří jsou přímo okouzlení, uchvázeni tímto místem a pamatují si každý detail, každé zákoutí). Dalším prvkem patrným v této práci je vztah k historii a sousedům.

Ve sborníku Regionální identita obyvatel v pohraničí nalezneme také druhou publikovanou práci, týkající se lokální, regionální identity z pohraničí a jejím autorem je František Zich. Tato podkapitola nese název **Regionální identita obyvatel Euroregionu Nisa**. Celkem bylo při tomto výzkumu provedeno 65 rozhovorů a to dvougeneračně, vždy byl dotazován děda a jeho vnuk. Jednalo se o biografické vyprávění.

Z rozhovorů vyplynulo, že regionální, lokální identita je v tomto případě vztahována většinou k místu, kde člověk žije, spíše, kde žil dostatečně dlouho, aby si vytvořil vztah k prostředí sociálnímu, ale i fyzickému. Respondenti, pokud mluvili o takovém místě, mluvili v širším rámci, tedy Liberecku, Jablonecku či Šluknovsku. Respondenti téměř nikdy nepoužívali pojmy jako správní celek a nikdy tento celek ani nehodnotili. V těchto biografických vyprávěních respondenti také nepoužívají pojem Euroregion. Tímto pojmem se neidentifikují. Euroregion je považován za vnější a víceméně umělý konstrukt. Euroregion Nisa je tvořen ze tří částí, české, polské a německé. Z toho výzkumu vyplývá, že každá část tvoří samostatné mentální prostředí. Na každý z nich působila jiná historie. I přes blízkost obyvatel všech tří částí není nadnárodní regionální identita zatím brána v úvahu. Období identifikace s okolními částmi nastane pouze v případě pokračující spolupráce mezi regiony a spolu s evropskou integrací (Zich, 2003, str. 54-56).

Hlavními aspekty utvářející lokální regionální identitu jsou v tomto případě: aspekt vztahu k území ve fyzickém slova smyslu a míra ztotožnění, integrace se sociálním prostředím v rámci daného území.

Aspekt vztahu k území ve fyzickém slova smyslu: vyjadřuje vztah k místu, kde žije a dosahuje spolu lidmi, kteří ho obklopují každodennosti. Další rovinou je skupina lidí, celek, například město a třetí rovinou je myšlení na úrovni národního státu.

Aspekt ztotožnění se sociálním prostředím: vyjadřuje pocity jedince, který nechápe dané místo pouze jako přírodní prostor, ale prostor, který má svůj sociální obsah. Místo není jen daná obec, v rámci regionální, lokální identity, také lidé, kteří zde žijí, instituce, které vytváří. Tyto dva aspekty se při tvorbě identity prolínají a je zřejmé, že se také vzájemně ovlivňují (Zich, 2003, str. 26-27).

Souhrnně lze říci, že obě dvě studie (výsledky výzkumu) Regionální identita obyvatel Euroregionu Nisa a Když to půjde, já se vodsad' nehnu, obsahují stejné aspekty lokální, regionální identity. V obou výzkumech jsou klíčovými aspekty vazby na místo, a to jak ve fyzickém slova smyslu, tak v sociálním slova smyslu (viz výše). Dotazovaní vyprávějí o konkrétních místech, ke kterým mají bližší vztah a v obou případech je takovým místem vždy specifické místo, například bydliště nebo konkrétní čtvrť, nikdy se nehovoří o kraji či euroregionu. Respondenti obou studií zmiňují ve svých vyprávěních také vazbu na rodinu, přátele a historii.

První ze dvou porovnávaných publikací, která se věnuje tématu lokální a regionální identity na celém území, je z roku 2013, nese název **Teritoriálna identita obyvateľov Česka a Slovenska** a jejím autorem je Richard Nikischer. Článek vznikl v rámci projektu z roku 2013 – Národní identita III a projekt byl podpořen Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Analýza identity je zde založená na datech získaných v předchozím projektu z roku 2003 Národní identita II. Sběr dat byl realizován za pomoci standardizovaného osobního rozhovoru a dotazníků. Teritoriální identita je zde rozebírána na čtyřech základních úrovních. Je pozorován vztah k obci, kraji, Česku, Slovensku a Evropě.

Předpokladem této analýzy je silný vztah obyvatel k obci, teritoriu v místech, které mají menší akční rádius jednotlivců, vyšší sociokulturní potenciál, nízkou míru migrace a silné zakotvení tradic a kontinuitu osídlení. Bez bližšího pohledu na rozdíly mezi regiony lze říci, že 89 % Čechů a 91 % Slováků má blízký nebo velmi blízký vztah ke svojí obci. Oproti devadesátým letem však došlo k oslabení lokálnímu patriotismu. A to díky ekonomickým, kulturním a politickým podmínkám v zemi. Poměrně vysoká míra lokálního povědomí a sounáležitosti s obcí souvisí s typicky nízkou prostorovou mobilitou obyvatel českého a slovenského obyvatelstva. Při porovnání s jinými zeměmi Evropské unie lze tedy Česko republiku a Slovensko označit za země se silným lokálním povědomím (Nikischer, 2013, str. 251).

V Praze lze předpokládat nižší míru identifikace s městem, lidé zde přebývají spíše krátkodobě, jsou vzdělanější, kosmopolitní a mobilní. Oslabený vztah identifikace může být v tomto případě způsoben identifikací s jednotlivými městskými částmi. Tento vztah

více naplňuje lokální sociální vztahy obyvatel. V České republice se s výjimkou Prahy neprokázala závislost mezi velikostí sídla a intenzitou vztahu k němu, mezi obyvateli. Nic nenasvědčuje ani tomu, že by existovala lokální společenství, která by byla typická pro města od pěti do dvaceti tisíc obyvatel, a která by se vyznačovala vyšší mírou identifikace obyvatel s danou lokalitou. I přes to, že vztahy nejsou tak pevné, jak tomu dříve bývalo, vesnické obyvatelstvo cítí bližší vztah k obci, nežli městské obyvatelstvo. Vysoká míra identifikace v České republice je například kraji Pardubickém, Královohradeckém a ve východních Čechách. Naopak je tomu v kraji Vysočina (rozporuplná a slabší regionální identita), Praze a Karlovarském kraji, kde také převládá městské obyvatelstvo (Nikischer, 2013, str. 252 – 253).

V České republice převládá lokální a národní identita, k identitě evropské zatím neexistuje jasně vymezený vztah a síla vztahu k Evropě je mnohem menší, nežli k například k obci. Souhrnně lze říci, že k obci má vztah především vesnické obyvatelstvo a neprokázalo se, že by s rostoucí mírou sídla, kromě Prahy, slábla identifikace. Silnější povědomím a identifikací s lokalitou se vyznačuje spíše starší věková kategorie. Jak již bylo naznačeno silnější vazbu na místo, lokalitu mají obyvatelé Moravy a naopak slabší identifikace byla prokázána u nově vzniklých krajů. Míra identifikace závisí také na tradicích regionu. Česká společnost je občansky založená a etnická identita je pro obyvatele České republiky důležitým prvkem (Nikischer, 2013, str. 258 – 259).

Lokální, regionální identita je zde zkoumána jako vztah k určitému místu a dle intenzity vztahu (stupnice od „velmi blízký vztah“ až „žádný vztah“) lze usuzovat, jak jsou povědomí a identifikace s místem silnými prvky. Vliv na utváření identity mají také tradice, zázemí, vymezení vztahu „my“ a „oni“, sociální a ekonomická situace ve zkoumaném místě. Identita se opírá také o estetické a ekologické prvky, charakteristické pro zkoumanou lokalitu.

Druhá publikace, věnující se lokální identitě na celém území a především venkovskému prostředí, vznikla na Katedře humanitních věd České zemědělské univerzity v Praze. Součástí publikace Český venkov jsou právě kapitoly **Lokální identita a Život na venkově a vztah k obci**. První zmíněná publikace je z roku 2003, druhá publikace pak z roku 2004 a autory jsou P. Maříková a M. Tuček.

První výzkum, který proběhl v roce 2003, se zaměřoval především na patriotismus a hrdost obyvatel. Věková kategorie byla vymezena takto: lidé od 55 do 65 let. Tento

výzkum prokázal, že patriotismus na venkově není příliš výrazným a rozšířeným jevem. Výzkum dále ukázal, že většina patriotů patří do starší generace obyvatel. Přes 13 % dotazovaných uvedlo, že má vztah k jinému místu, než právě bydlí. Více patriotů je nejen mezi starší generací, ale také mezi mužskou populací. Respondenti jako důvod patriotismu většinou uváděli důvody: „jsem zde doma“ či „jsem tady spokojen“. Lokální identita zde byla sledována z pohledu vymezení se vůči ostatním, byla tedy sledována míra rivality a jako kontrast také míra soudržnosti mezi obyvateli. Respondenti ve většině případů odpovídali, že obce nejsou soudržné a uváděli také, že v minulosti mezi sebou lidé mnohem více drželi. Rivalita se prokázala. Respondenti uváděli, že cítí rivalitu mezi jednotlivými čtvrtěmi, novými přistěhovalci, ale také mezi mladou a starší generací a chudými a bohatými, zde bylo procento nejvyšší – 30 % (Maříková in Majerová, 2003, str. 193-195).

Jiných výsledků bylo dosaženo v roce 2004, kdy jako skupina dotazovaných byla vybrána věková kategorie mladí lidé od 18 do 29 let a starší generace, tedy lidé od 60 do 74 let. V roce 2003 se patriotem cítilo 62 % dotazovaných (lidé od 55 – 65 let), ale v roce 2004 již jen 32 % respondentů odpovídá, že se cítí být patrioty (lidé od 60 – 75 let). Rozdíl tedy nelze srovnávat, pokud jde o věkovou kategorii (Maříková, Tuček in Majerová, 2005, str. 41- 47).

Srovnání let 2003 a 2004 je zřejmé. Oba výzkumy lokální identity ukazují, že vazby a vztahy obyvatel, žijících na venkově, jsou silné. Tyto výsledky se potvrdily především u starší generace. Mladí lidé se spíše stěhují, především studenti. V případě mladé generace lze předpokládat, že bude ve chvíli své soběstačnosti opouštět rodný venkov a v tom případě může dojít ke zhoršení vzdělanostní struktury obyvatel venkova (Maříková, Tuček in Majerová, 2005, str. 41-47).

Tato publikace věnující se lokální identitě ukazuje, jak je důležitá vazba na místo a hrdost na svoji obec. Respondenti byli tázáni především na patriotismu, hrdost na svoji obec a vztah k místu, dané lokalitě. Tento výzkum sledoval také mobilitu obyvatel a soudržnost lidí, žijících na venkově.

Souhrnně lze říci, že obě dvě publikace nacházejí kořeny lokální, regionální identity především ve vztahu jedince a lokality, místa. První publikace poměřuje intenzitu

vztahu k místu. Druhá publikace se v tomto případě zaměřuje na patriotismus a hrdost na danou lokalitu. V obou dvou publikacích nalezneme také vyčlenění vztahu „my“ a „oni“. Tedy sledování sousedských vztahů a vztahů mezilidských (staří/mladí, bohatí/chudí). První publikace od R. Nikischera navíc pracuje s vlivy ekonomickými, sociálními a také s vlivem tradic. Druhá publikace pocházející z katedry humanitních věd Ekonomické fakulty České zemědělské univerzity ve svém výzkumu pracuje v případě lokální identity také s pojmy jako je mobilita obyvatel či soudržnost lidí, kteří žijí na venkově.

Zmíněné výzkumy zkoumaly lokální, regionální identitu na základě vztahu k místu, k obci, kraji, České republice, ale i Slovensku. Respondenti byli vždy dotazováni na jejich vztah ke konkrétnímu místu a tento vztah byl dále specifikován na základě proměnných (ekonomický stav místa, hrdost, kulturní akce, vnímání sousedských vztahů, vliv tradic, ochota lidí stěhovat se, jazyk, architektura či rozdělení na již zmiňované „my“ a „oni“).

Na základě teoretické části, kde byly rozebrány základní proměnné lokální, regionální identity a části empirické, konkrétně Komparace sociologických studií, kde byly tyto proměnné ukázány v praxi, jsem se inspirovala, tyto poznatky jednotlivých autorů spojila a vytvořila jsem rozhovor, který bude použit ve výzkumné, empirické části této práce.

6. Empirické šetření - utváření lokální identity u mladé generace v Rožmitále pod Třemšínem

V této části práce se zaměřím na mladé obyvatele města Rožmitál pod Třemšínem. Úvodem bude krátce popsána historie a charakter města Rožmitál pod Třemšínem, z důvodu popisu zkoumané lokality. Prostřednictvím výzkumných otázek a polostandardizovaných rozhovorů pak budu dále zkoumat lokální identitu mladé generace žijící v Rožmitále pod Třemšínem. Rozhovory budou nejprve analyzovány a následně pak interpretovány, jak bylo podrobněji popsáno v kapitole Cíl a metodika (Kapitola 2.1.).

6.1. Město Rožmitál pod Třemšínem

Rožmitálsko patří k zajímavým místům a to jak v ohledu přírodním, tak v ohledu dějepisném. Milovníky přírody láká květena a geologické složení a z hlediska historického město zastupují slavné osobnosti jako Johana z Rožmitálu, manželka Jiřího z Poděbrad, slavný šlechtický rod Lvů z Rožmitálu a samozřejmě nelze opomenout Jakuba Jana Rybu, slavného učitele a českého hudebního skladatele, autora slavné skladby Hej mistře, která zde poprvé zazněla v roce 1796.

První zmínky o Rožmitále jsou již z doby pohanské. Osídlení se v té době začalo budovat podél říčky Vlčavy. Následně zde byl vystaven opevněný hrad s velkým rybníkem, nazvaný dle tehdejší módy Rosenthal. Vznik nového města je datován kolem roku 1230. Dnešní přídomek „pod Třemšínem“ byl k názvu Rožmitál (Rosenthal) přidán až v roce 1920. Důvodem bylo odlišení od jiných měst, se stejným názvem (Slavík, 2005, str. 42). Nejvíce město proslavili, a také se zasloužili o jeho rozkvet, Lvové z Rožmitálu, pražští arcibiskupové a rytíři Grispekové. Ve znaku města je erb

pánů z Rožmitálu. Na modrém štítě se nachází černá hlava kance s vyplazeným jazykem stříbrnými zahnutými kančími zuby (viz obrázek v textu) (Portál města Rožmitál pod Třemšínem, 2014).

Město Rožmitál se nachází 80km od Prahy a 17km od Příbrami. Jeho dominantou je renesanční zámek (postaven ve 13. století Oldřichem z rodu Buziců), nové Podbrdské muzeum, filiální kostel sv. Jana Nepomuckého v nebarokním stylu s varhany z roku 1905 a farní kostel Povýšení svatého Kříže s jedinečnými varhanami z roku 1750. Právě na ně hrával Jakub Jan Ryba. Rožmitál pod Třemšínem má přes 4300 obyvatel. Osadami, které přísluší Rožmitálu pod Třemšínem, jsou Hutě pod Třemšínem, Nesvačily, Pňovice, Skuhrov, Starý Rožmitál, Strýčkovy, Voltuš a Zalány. Ve městě najdeme školu, poštu, zdravotnické zařízení, stavební i matriční úřad. Co se kulturního vyžití týká, disponuje město kulturním klubem, kinem, divadelním spolkem a s kulturou jsou spojeny i každoroční akce, jako Svatojánská pouť, jarmark lidových řemesel, setkání řezbářů, festival dechových hudeb či den s českou královnou, věnovaný Johaně z Rožmitálu (Portál města Rožmitál pod Třemšínem, 2014).

Rožmitál pod Třemšínem získal svůj přídomek „pod Třemšínem“ díky nedalekému vrcholu Třemšín (837 m.n.m) a hradu Třemšín, který zde kdysi stával. První historicky doložený držitel hradu byl Beneš z Třemšína. Hrad byl vystavěn ve 14. století. Ve století následujícím byl však hrad dobyt, zpusťošen a dnes již na jeho místě nalezneme pouze zbytky ohrad a povalující se kameny. Na vrcholu Třemšína dnes stojí kaplička „Proměnění Krista Pána“, ke které se každoročně koná pouť, právě v neděli po Proměnění Krista Pána. V roce 1888 dal arcibiskup František hrabě Schönborn na vrcholu Třemšína vystavět rozhlednu o 4 patrech, ta byla pro bezpečnost snesena v roce 1915. Následně zde byla vystavěna rozhledna dřevěná, ani ta však dnes není funkční, i přes to, že právě toto místo, by si rozhlednu rozhodně zasloužilo (Slavík, 2005. Str. 40-41).

6.2. Cíl empirického šetření o utváření lokální identity u mladé generace obyvatel Rožmitálu pod Třemšínem

Cílem této práce je zjistit, které faktory ovlivňují utváření lokální identity u mladé generace. Zda je jejich identita ovlivňována například věkem, rodinou, školou, kterou navštěvují nebo jinými okolními jevy. Výzkumné otázky byly utvořeny na základě teoretické části, která se věnovala právě problematice utváření lokální identity a které byly vytvořeny na základě, již zmíněných cílů této práce (Kapitola 2.1).

6.3. Výzkumné otázky

- 1) Jaké jsou podle Vás charakteristiky domova? (Proč jste doma tam, kde říkáte)
- 2) Jak byste popsal Váš vztah k Rožmitálu pod Třemšínem? Jaké pocity Vás napadají?
- 3) Jaká první myšlenka Vás napadne, když se řekne Rožmitál pod Třemšínem?
- 4) Na koho, co jste hrdí v Rožmitále pod Třemšínem?
- 5) Odstěhoval byste se někdy? (Uveďte odůvodnění)

6.4. Dotazování

Dotazování, kteří byli vybráni pro rozhovory, týkající se lokální identity u mladé generace, jsou mladí lidé od 15 do 25 let. Mladá generace byla vybrána na základě výsledků bakalářské práce: Významné osobnosti jako zdroj vytváření lokální identity (Vávrová, 2011). V této práci bylo zjištěno, že mladá generace není hrdá na své město Rožmitál pod Třemšínem tolik, jako generace starší. Závěry této práce jsou stručně uvedeny v kapitole Cíl práce a metodika. Podmínkou pro výběr dotazovaných nebyla pouze věková hranice respondentů, ale nutnou podmínkou také bylo, aby respondenti vyrůstali právě v Rožmitále pod Třemšínem. Tento úsek života je dle mého názoru a zjištěných faktů velmi důležitý k tomu, aby si člověk vytvořil zázemí, pouto a citovou vazbu k dané lokalitě. Z toho důvodu byl hlavní podmínkou pro pořízení rozhovoru věk a dětství strávené v Rožmitále pod Třemšínem.

Tabulka č.6: Charakteristika dotazovaných

Dotazovaný	Trvalé bydliště	Délka života v Rožmitále pod Třemšínem	Pohlaví	Věk	Vzdělání	Povolání (Student vs pracující)	Způsob provádění rozhovoru	Délka rozhovoru
D1	RpT	Od narození	Muž	25	VŠ	Student	Osobně	35min
D2	RpT	13 let	Žena	23	SŠ	Student	Osobně	25min
D3	RpT	Od narození	Žena	25	VŠ	Student	Osobně	25min
D4	RpT	Od narození	Žena	23	SŠ	Student	Osobně	30min
D5	RpT	Od narození	Muž	24	SŠ	Pracující	Osobně	20min
D6	RpT	Od narození	Žena	21	SŠ	Student	Osobně	25min
D7	RpT	Od narození	Muž	25	SŠ	Pracující	Osobně	30min
D8	RpT	Od narození	Žena	20	SŠ	Pracující	Osobně	30min

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

6.5. Analýza dat, získaných pomocí rozhovorů

Tato část práce se bude věnovat jednotlivým odpovědím, získaných z uskutečněných rozhovorů. Postupným vyhodnocováním bude zjišťováno, jaké faktory ovlivňují lokální identitu u mladé generace v Rožmitále pod Třemšínem. Výzkumné otázky byly vytvořeny na základě teoretické části práce a jsou obecného charakteru.

Pro výzkum lokální identity bylo uskutečněno celkem osm rozhovorů. Z toho 5 žen a 3 muži, jak již bylo řečeno ve věku 15 až 25 let. Rozhovory byly uskutečněny v průběhu měsíce června 2014 v průběhu víkendových návštěv Rožmitálu pod Třemšínem. Použito bylo polostandardizovaných rozhovorů (viz kapitola Cíl a metodika). Otázky byly kladeny ve stejném pořadí, případně byly doplněny podotázkami a byly tak dále rozvíjeny. Kvalitativní metoda je zde upřednostněna, jelikož výsledky kvantitativního charakteru by byly v tomto případě nedostačující. Jednotlivé rozhovory byly nahrávány na diktafon a následně přepisovány (viz kapitola Přílohy). Délka každého rozhovoru se pohybovala v rozmezí od 20 do 35 minut.

Dále budou jednotlivé otázky, popřípadě podotázky, na které dotazovaní odpovídali, analyzovány, budou hledána klíčová slova/proměnné, která se během rozhovorů opakovala (v textu dále zvýrazněny tučně) a následně budou hledány spojitosti mezi jednotlivými odpověďmi. Rozhovory budou interpretovány v následující podkapitole.

Klíčová slova a proměnné byly hledány za pomoci otevřeného kódování. Otevřené kódování je součástí analýzy dat, získaných za pomoci uskutečněných rozhovorů. Za pomoci velmi pečlivého studia získaných dat se hledají a označují pojmy a kategorie. Označujeme tak opakující se jevy a následně tak pojmenováváme kategorie. Hledány jsou jak podobnosti, tak rozdílnosti v jednotlivých rozhovorech, výpovědích dotazovaných (Strauss, Corbinová, 1999, str. 43).

Otázka č.1.: Jaké jsou podle Vás charakteristiky domova? (Proč jste doma tam, kde říkáte)

Většina dotazovaných, tedy šest z osmi, uvedlo jako hlavní charakteristiku domova „**rodinu**“. Dotazovaný č. 8 uvedl: „*Když nad tím tak uvažuji, tak je pro mě hlavní ta rodina a pak až by byly ty další věci*“. Stejně tak například respondent č. 7 uvedl: „*Domov je pro mě rodina, mamka, babička s dědou.*“ Dotazovaní, kteří neuvedli rodiče, jako hlavní charakteristiku domova, však uváděli své přátele, přítelkyně a osoby jim blízké.

Další charakteristikou domova jsou „**přátelé a kamarádi**“. V rozhovorech polovina dotazovaných uvedla, že důležitým faktem, tvůrcem jejich domova jsou právě přátelé a kamarádi. Například dotazovaný č. 7 uvedl: „*Domov je pro mě rodina, mamka, babička s dědou, ségra, kamarádi, sousedi, škola.*“ D č. 4 také uvádí při popisu domova přátele a již zmiňovanou rodinu: „*Jsem doma tady v Rožmitále, narodila jsem se tu, mám tady rodiče, kamarády, babičku s dědou, chodila jsem tu do školky, školy.*“

Třetí nejfrekventovanější charakteristikou domova, kterou uváděli dotazovaní rozhovorů je „**bezpečí**“. V první otázce uvedli čtyři z osmi dotazovaných právě bezpečí jako charakteristiku domova. Dotazovaný č. 6 ve svém rozhovoru řekl: „*Cítím tam bezpečí.*“ Stejně tak dotazovaný č. 4 zmínil ve svém rozhovoru pocit bezpečí: „*A taky to tady dobře znám, přijde mi, že jen tady mám ten pocit bezpečí, ne jako když jedu třeba do města a přijde mi to tam úplně cizí. ... Nedávno jsem byla na jednom sídlišti a měla jsem úplně divný pocity, když jsem tudyma šla. ... Když jdu Rožmitálem, tak vím, že jsem za*

chvilku doma, že je tady bezpečno, ... vím, co mě čeká“. Dotazovaný č. 4 svoji odpověď, týkající se bezpečí a pocitu, kterou tato žena zažila při návštěvě jednoho sídliště, dokončil těmito dvěma větami: *„ No byl divný pocit. .. Všechno mi to bylo nějak cizí.“*

Charakteristikou domova, dle 4 dotazovaných ze 4, je také **„klid“**. Pro příklad uvádím odpověď dotazovaného č. 5, ten se vždy těší na klid, který ho doma čeká: *„ Když přijdu z práce, čeká mě tam večere, klídek, počítač, přítelkyně. ... Mohu si dělat, co mě napadne, zvát si tam svoje kamarády, hrát na počítači, koukat je televizi třeba. Víím, že mě tam vždycky čeká klid, ... žádný stres, jako v práci.“* Klid ve svých rozhovorech uvedl také dotazovaný č. 3, 2 a 1. Dotazovaný č. 2 uvedl: *„Ráda tam odpočívám a čerpám sílu ... a pohodu. Když dorazím ze školy nebo z brigády, je to pro mě vlastně taková ... oáza klidu.“*

Dotazování, konkrétně tři z osmi dotazovaných, na otázku proč jsou doma, tam kde říkají, uvedli jako charakteristiku domova **„zázemí“**. Ve svém vyprávění „zázemí“ zmínil dotazovaný č. 7, 4 a 3. Dotazovaný č. 3 řekl: *„Zároveň ale taky víím, že když se mi přihodí něco významného, mám nějaký úspěch, tak víím, že to je první místo kam půjdu se pochlubit těmi úspěchy... Je to pro mě velké zázemí.“* Zároveň je to ale také místo, kam se lze schovat se svými problémy nebo kde se lze svěřit. Alespoň tak to uvedl dotazovaný č.7.

Pro některé dotazované je domov dále místem, kde je jejich sourozenec, kde mají svého psa, místo, kde ví, že oslaví Vánoce, najdou lásku či místo, kterým se pochlubí kamarádům, kde prožili své prázdniny.

Základní proměnné (Charakteristika domova): **Rodina, přátelé a kamarádi, bezpečí, klid a zázemí.**

Otázka č.2: Jak byste popsal Váš vztah k Rožmitálu pod Třemšínem? Jaké pocity Vás napadají?

Všech osm dotazovaných vyjádřilo svůj vztah a své pocity jako kladné.

Při popisování vztahů a pocitů, které cítí mladí lidé k Rožmitálu pod Třemšínem, byla dotazovanými nejčastěji zmiňována **„rodina“**. Přesně polovina dotazovaných při popisování vztahů a vyjádření svých pocitů, mluvila právě o svých rodičích a příbuzných. Například dotazovaný č. 8 v rozhovoru uvedl: *„ Mám tady kamarády a rodiče ... a jezdím hlavně za nimi, ale zároveň si odpočinu ... a popijeme, zavýletíme, takže si užiju i zábavu,*

tak“ . Dotazovaný č. 3 uvedl, že se nikde jinde necítí tak, jako v Rožmitále pod Třemšínem a ve svém vysvětlení opět uvedl citový vztah k rodině: „ *No nikde jinde jako tady se tak necítím, ... protože tady mám pocit bezpečí, mám tady rodinu. Cítím, jako kdybych si tím místem byla srostlá, spjatá. Je tady ten klid a pohoda, ... to už jsem říkala.*“

Tři z osmi dotazovaných respondentů při popisování svých pocitů a vztahů uvedli „**kamarády a přátele**“ mezi hlavní pojítka k Rožmitálu pod Třemšínem. Dotazovaný svůj vztah popisuje kladný a přátelský. „ *Přátelský, kladný. ... Jestli o nějakém místě v republice můžu říct, že je to moje srdcovka, tak je to právě Rožmitál. Ten vztah nejde asi popsát jedním slovem, ten pocit je ojedinělej, cítím se tady sebejistě a dobře.*“ Také dotazovaný č. 4 uvedl při popisu pocitů své kamarády, kladný vztah a již v minulém odstavci zmiňovanou rodinu: „ *Mám k Rožmitálu jen kladný vztah. Všecko, co mám ráda, je tady. Mám to tady ráda. ... Mám ráda, město, lidi tu, rodiče, kamarády, okolí. Mám ráda, když je víkend a můžeme na Třemšín, třeba na borůvky, na houby, toulat se se po lese. Ale zároveň, když něco potřebuji, vím, že město je blízko i do Prahy a Příbrami nebo i Plzně je to relativně blízko.*“

Třetí významnou proměnnou, popisující vztah mladých obyvatel Rožmitálu pod Třemšínem k tomuto městu je „**klid a odpočinek**“ . Dotazovaný č. 2 popisuje klid, který ve městě panuje a jeho atmosféru: „ *Mám ráda tu klidnou atmosféru města. Kdekoliv v Rožmitálu vlastně, všude mi připadá, že je tady klídek. Když jdu kolem rybníka i zámku, ale i po okolí, můžeš se tady hodiny procházet.*“ Klid nebo odpočinek uvedli tři respondenti z osmi dotazovaných. Podle dotazovaného č. 2 je zde klid, mnohdy až takový, že by ho popsal jako nudu.

Dva z osmi dotazovaných uvedli kromě nemateriálních pocitů také „**přírodu, kulturu a okolí Rožmitálu pod Třemšínem**“ , jako věci, součásti pocitů, které je pojí k tomuto městu. Dotazovaný č. 3 konkrétně uvedl ve svém rozhovoru: „ *Co cítím... napadá mě klid, pohoda, příroda, kultura. Nikde jinde se takhle necítím.*“ O materiálních proměnných pohovořil také dotazovaný č. 2, část rozhovoru je uvedena o odstavci výše.

Jeden dotazovaný popsal své pocity jako nostalgické, při popisu města ho napadají jen hezké vzpomínky a je hrdý na to, že právě z Rožmitálu pod Třemšínem. Dotazovaný č.7 uvedl, že je to pocit ojedinělý, nepopsatelný, cítí se zde sebejistě a dobře.

Základní proměnné (vztah k Rožmitálu pod Třemšínem): Rodina, kamarádi a přátelé, klid a odpočinek, příroda, kultura, okolí města Rožmitál pod Třemšínem.

Otázka č.3.: Jaká první myšlenka Vás napadne, když se řekne Rožmitál pod Třemšínem?

Nejčastějšími prvními myšlenkami mladých dotazovaných z Rožmitálu pod Třemšínem, které vystihují právě toto město, jsou bezesporu „**domov**“ a „**rodina**“. Odpovědělo tak šest dotazovaných (konkrétně dotazovaný č. 1,2,3,4,6,7) z osmi dotazovaných. Dotazovaný č. 7 v rozhovoru uvedl: „ *Přátelé, domov, příbuzní, ... příroda, ...volný čas.*“ Dotazovaný č.4 to, že je pro něj hlavní právě rodina ještě zdůraznil: „ *Domov, rodina, přátelé. Kdybych si měla vybrat jen jednu myšlenku, tak rodina.*“

Další velmi častou charakteristikou/myšlenkou, která by vystihovala Rožmitál pod Třemšínem, jsou „**kamarádi a přátelé**“. Stejně tak jako „domova a rodiny“ šest z osmi dotazovaných uvedlo své kamarády a přátele, jako myšlenku, která by vystihovala město Rožmitál pod Třemšínem. Dotazovaný č. 5 uvádí své kamarády a vzpomínky, které s nimi prožil: „ *Kamarádi a vzpomínky. ... Hlavně ty kamarádi, s kterými jsem trávil většinu volného času a ještě trávím samozřejmě. ... Chodíme na fotbal, do kina, dělat ohně a grilovačky, projíždíme se na kole.*“

Čtyři z osmi dotazovaný ve své odpovědi uvedli, že mezi prvními myšlenkami o Rožmitále pod Třemšínem je napadne „**příroda a okolí**“ Rožmitálu pod Třemšínem. Například dotazovaný č. 8 popisuje ve svém rozhovoru Rožmitál pod Třemšínem následně: „ *Hnízdečko, plno možností. ... I když každý by to asi neřekl ☺ ... můžete tady sportovat, jezdit na kole, na koni, běhat, v rybníce si zaplavat, jsou tady restaurace a hospůdky, příroda, takže můžete na výlet, ... na houby a ... a příjemná společnost.*“

Dotazovaní při popisování myšlenek velmi často zmiňovali také trávení „**volného času**“. Rožmitál pod Třemšínem i jeho okolí nabízí nepřeberné možnosti, jak sportovní vyžití (běhání, turistika, kolo), tak například kulturní. Pět z osmi dotazovaných zmínilo právě volný čas mezi svými prvními myšlenkami. Sportovní i kulturní vyžití ve svém rozhovoru zmínil dotazovaný č. 5: *Hlavně ty kamarádi, s kterými jsem trávil většinu volného času a ještě trávím samozřejmě. ... Chodíme na fotbal, do kina, dělat ohně a grilovačky, projíždíme se na kole.*“

Dotazovaný č. 2 také například uvedl, že zde výborně fungují sousedské vztahy, pokud je někdo v nesnázi a něco potřebuje, nemá strach zazvonit na souseda.

Základní proměnné (První myšlenka, která Vás napadne, když se řekne Rožmitál pod Třemšínem): **Domov, rodina, přátelé a kamarádi, příroda a okolí, volný čas.**

Otázka č.4.: Na koho, co jste hrdí v Rožmitále pod Třemšínem?

Otázka číslo č. 4 měla mnohem více jednoznačné odpovědi, oproti předchozím otázkám. Ani v jednom případě dotazovaný neuvedl, že by nebyl na někoho hrdý.

Jedna skupina dotazovaných uvedla „**slavné osobnosti**“, jako osoby, na které jsou hrdí. Dotazovaní uváděli například Johanu z Rožmitálu, Jana Jakuba Rybu, Václava Hudečka či Lva z Rožmitálu. Pět z osmi dotazovaných uvedlo, že jsou hrdí na osobnosti, které město proslavili. Dotazovaný č. 7 řekl: „*Asi na všechny ty, kteří Rožmitál aspoň trochu proslavili. Na to jak je to malé město odsud, ale pochází mnoho slavných osobností. ... Třebas J. J. Ryba, to byl slavný učitel a skladatel, pak Lev z Rožmitálu, to je historicky známá osobnost, stejně tak Johanka, královna z Rožmitálu. Manželka Jiřího z Poděbrad.*“

Polovina dotazovaných, tedy 4 dotazovaní z osmi dotazovaných, ve svém rozhovoru řekla, že jsou hrdí na své „**rodiče**“. Představují pro ně určitý vzor. Alespoň tak to uvedl dotazovaný č.6, ve svém rozhovoru: „*A na svého tatku a moji mamku. Ty mě všechno naučili a vedli k tomu, abych se ničeho nebála, abych byla poctivá a snažila se být dobrým člověkem.*“ Pro tohoto dotazovaného není hrdinou pouze slavný člověk, ale ten člověk, který i přes veškeré nesnáze, například nemoc či handicap, něco ve svém životě dokázal.

Tři z osmi dotazovaných uvedli ve svém rozhovoru obě předchozí proměnné, jsou tedy hrdí nejen na osobnosti, které město proslavili, ale také na své rodiče. Například dotazovaný č. 4 uvedl obě varianty: „*Na rodiče, maminka a tátínek, na ty jsem hrozně hrdá a chtěla bych být jako oni. Jsou takovým mým vzorem. Hrdá jsem ale i na některé slavné, pokud se to tak dá nazvat, osobnosti.*“

„**Muzeum**“, které se nachází v samém centru Rožmitálu pod Třemšínem a cvočkařský muzeum, považují dva z osmi dotazovaných za místo/objekt, na který mohou být hrdí. Například dotazovaný č. 8 řekl, že je příjemným zpestřením a nestydí se nikomu právě Rožmitál doporučit jako místo skvělé na výlet: „*Tak to muzeum, to je příjemný zpestření výletů, projít se městem, okolo zámku, navštívit kostely*“.

Jeden z dotazovaných je hrdý na celé město jako celek. Konkrétně uvádí kostel a zámek a v neposlední řadě také nedaleký Třemšín, na který je možné podniknout túru.

Základní proměnné (Na koho, co jste hrdí v Rožmitále pod Třemšínem): **Slavné osobnosti, rodiče, muzeum.**

Otázka č. 5.: Odstěhoval byste se někdy? (Uveďte odůvodnění)

Většina dotazovaných, konkrétně šest z osmi dotazovaných, si je vědoma, že stěhování za práci je nezbytnou součástí jejich života. Jsou si vědomi toho, že v Rožmitále pod Třemšínem a blízkém okolí není tolik práce a proto by se byli ochotni stěhovat právě za „**práci**“. Například dotazovaný č. 6 by byl ochoten se přestěhovat, pokud by to bylo nutné a nenašel by ve svém rodném městě práci: „*Ano, pokud by bylo třeba nutné dojíždět za prací...I teď dojíždím do Prahy, jak do školy, tak na brigádu, takže moje zkušenost je dobrá. ... Dá se to zvládnout.*“

Dva z osmi dotazovaných již za práci/brigádou dojíždějí konkrétně do Prahy. Je tomu tak u dotazovaných č. 6 a č. 7.

U šesti z osmi dotazovaných, bylo jedním z důvodů, proč by nechtěli být daleko od Rožmitálu pod Třemšínem, to, že zde mají své „**rodiče**“. Právě kvůli rodičům se vrací nebo by se vraceli zpět domů, pokud by se odstěhovali mimo město. Dotazovaný č. 5 ve svém rozhovoru řekl: „*Možná za práci. ... Teď jsem po střední tady v okolí práci našel, mám tady všechno, rodiče, přítelkyni, která tady má taky práci.*“

Jedním z dalších důvodů, proč i přes to, že by se dotazovaní odstěhovali, byli ochotni se vracet, jsou „**kamarádi a přátelé**“. Stejně jako u předchozích uvedených důvodů, šest z osmi dotazovaných uvedlo své přátele a kamarády. Například dotazovaný č.2 řekl, že by se nechtěl stěhovat právě proto, že zde má své kamarády: „*Já bych se určitě nerada stěhovala, zvykla jsem si tady, je mi tu hezky, mám tady rodinu, kamarády. Ale kdybych asi musela, třeba kvůli práci, tak bych chtěla bydlet v podobném útulném městečku.*“

Dva z osmi dotazovaných uvedli ve svém rozhovoru své „**partnery**“, konkrétně přítelkyně, jako jeden z aspektů, při úvahách na téma stěhování se, který je pro ně důležitý. Je to jeden z aspektů, který by v případě rozhodování o stěhování, byl velmi důležitý. Pro příklad uvádím odpověď dotazovaného č. 7, který jezdí za svojí rodinou tak často také díky tomu, že jeho přítelkyně je také z Rožmitálu pod Třemšínem: „*Mám tady mamču, kamarády a přítelkyni. Ta je se mnou taky v Praze přes týden, ale jinak to má naštěstí stejně. ... Kdyby možná byla odjinud nebo byla v Praze, tak často bych domů nejezdil.*“

Jeden z dotazovaných také uvedl, že by se sice odstěhoval, ale maximálně do vzdálenosti 30 km, zároveň by také nestál o život ve velkoměstě, tedy městě plném hluku

a stresu. Dotazovaný č. 4 také uvedl, že by nechtěl bydlet například v Ostravě, bylo by to jak časově, tak finančně náročné a velkou vzdálenost by nebyl ochoten podstupovat také z důvodu nemoci v rodině. Nedovede si představit, že by v případě, že by byl někdo z rodiny nemocný, by mu nemohl být nablízku a vidět ho každý den.

Jeden z dotazovaných řekl, že Rožmitál pod Třemšínem je ideálním místem pro chalupaření a během léta se zde dá dělat spoustu aktivit, včetně koupání, cyklistiky, grilování nebo randění.

Základní proměnné (Odstěhoval byste se někdy?): **Práce, rodiče, kamarádi a přátelé, partner.**

Tabulka č. 7: Shrnutí výzkumných otázek

Výzkumné otázky	Základní proměnné (které se během rozhovorů opakovaly)
Otázka č. 1.: Jaké jsou podle Vás charakteristiky domova? (Proč jste doma tam, kde říkáte)	<ul style="list-style-type: none"> • Rodina • Přátelé a kamarádi • Bezpečí • Klid • Zázemí
Otázka č. 2.: Jak byste popsal Váš vztah k Rožmitálu pod Třemšínem? Jaké pocity Vás napadají?	<ul style="list-style-type: none"> • Rodina • Kamarádi a přátelé • Klid a odpočinek • Příroda, kultura, okolí města Rožmitál pod Třemšínem
Otázka č. 3.: Jaká první myšlenka Vás napadne, když se řekne Rožmitál pod Třemšínem?	<ul style="list-style-type: none"> • Domov • Rodina • Přátelé a kamarádi • Příroda a okolí • Volný čas
Otázka č. 4.: Na koho, co jste hrdí v Rožmitále pod Třemšínem?	<ul style="list-style-type: none"> • Slavné osobnosti • Rodiče • Muzeum
Otázka č. 5.: Odstěhoval byste se někdy? (Uveďte odůvodnění)	<ul style="list-style-type: none"> • Práce • Rodiče • Kamarádi a přátelé • Partner

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

6.6. Interpretace dat získaných analýzou rozhovorů

V této podkapitole jsou shrnuty stejné či podobné znaky, které se objevily během analýzy rozhovorů, za pomoci otevřeného kódování, v jednotlivých výzkumných otázkách. Opakující se proměnné již byly tučně zvýrazněny v předchozí podkapitole. Nyní budou jednotlivé proměnné dávány do souvislostí a hledány vzájemné vazby mezi proměnnými.

1. Výzkumná otázka: Jaké jsou podle Vás charakteristiky domova?

Nejčtenější odpovědí na první otázku (Jaké jsou podle Vás charakteristiky domova) byla „rodina“. Odpověděla tak téměř většina dotazovaných Rodina (především matka a otec) jsou dle dotazovaných hlavními pilíři, kteří utváří domov. Pro polovinu dotazovaných jsou dalšími důležitými prvky, které utváří domov, jeho atmosféru, těmi prvky jsou „přátelé, bezpečí a klid“. Poslední proměnnou, která se v odpovědích na první otázku opakovala, je zázemí. Dotazovaní považují domov za určité útočiště a ví, že se na někoho mohou spolehnout. Zázemí uvedli ve svém rozhovoru tři dotazovaní z osmi. Dalo by se říci, že dle dotazovaných není důležitá materiální stránka věci, není důležité například zařízení bytu, ale to jaká je zde vytvořena atmosféra a důležitým aspektem jsou blízcí lidé.

2. Výzkumná otázka: Jak byste popsal Váš vztah k Rožmitálu pod Třemšínem? Jaké pocity Vás napadají?

Druhá otázka měla za úkol zjistit, jaký je jejich vztah k městu Rožmitál pod Třemšínem a jaké pocity je napadají, když se mluví právě o tomto městě. U všech z osmi dotazovaných byl vztah k městu popsán jako kladný, žádný dotazovaný se ani jedním slovem nevyjádřil hanlivě čili ve špatném slova smyslu o vztahu k Rožmitálu pod Třemšínem a o svých pocitech. Polovina z dotazovaných svůj vztah k městu vyjádřila svým vztahem k rodičům. Právě rodiče utváří ten jedinečný pocit, nikde jinde se tak necítí, právě proto, že zde žijí jejich rodiče. Tři z osmi dotazovaných také uvedli své přátele a kamarády, právě vzpomínky, zážitky s přáteli jsou kořeny vztahu k městu. Stejný počet dotazovaných řekl, že zde nachází klid, klidná atmosféra města a zároveň okolí. Tento vztah je opět nemateriálního charakteru. Vztah u dotazovaných není utvářen materiálními statky, ale rodinným zázemím, přáteli a klidnou atmosférou.

3. Výzkumná otázka: Jaká první myšlenka Vás napadne, když se řekne Rožmitál pod Třemšínem?

Na třetí otázku, tedy „Jaká první myšlenka Vás napadne, když se řekne Rožmitál pod Třemšínem,“, většina z dotazovaných, konkrétně šest z osmi dotazovaných, měla opět jednoznačnou odpověď a tou je „domov a rodina“. Stejný počet dotazovaných uvedl mezi svými prvními myšlenkami své „přátele a kamarády“. Přes polovinu dotazovaných uvedlo mezi své první myšlenky trávení volného času, tedy zábava, kino, cyklistika, procházky a restaurace. Polovina dotazovaných se rozpovídala také o přírodě a okolí města Rožmitál pod Třemšínem. Mladí dotazovaní z Rožmitálu pod Třemšínem mezi svými myšlenkami uváděli tedy nejen své nejbližší osoby, ale také možnosti, které město samotné nabízí. Opět nebyly jmenovány konkrétní materiální věci, ale osoby a oblíbená místa.

4. Výzkumná otázka: Na koho, co jste hrdí v Rožmitále pod Třemšínem?

Všech osm dotazovaných, zastupující mladou generaci Rožmitálu pod Třemšínem, je na někoho/něco hrdá. Ani jeden z dotazovaných neuvedl negativní myšlenku či konkrétní osobu. Ve většině případu jsou dotazovaní mladí lidé hrdí na osoby, které město jistým způsobem proslavili a z toho důvodu jsou na ně hrdí. Mezi slavné osobnosti, na které jsou dotazovaní hrdí, patří Johana z Rožmitálu, Lev z Rožmitálu, J.J. Ryba, jako morální vzor a ze současných žijících například Václav Hudeček, hudebního virtuóza. Odpovědi na otázku číslo 4 nebyly příliš odlišné. Druhou nejvíce zmiňovanou proměnnou, jsou rodiče. Polovina dotazovaných má za svůj vzor rodiče. Jsou to matka a otec, na které jsou dotazovaní hrdí. Dvakrát v rozhovorech zaznělo také muzeum, jako objekt, na který jsou dotazovaní hrdí.

5. Výzkumná otázka: Odstěhoval byste se někdy? (Uveďte odůvodnění)

Šest dotazovaných z osmi uvedlo, že by byli ochotni se odstěhovat. Mladí lidé žijící v Rožmitále pod Třemšínem vědí, že možností ve městě a v blízkém okolí není mnoho. Z toho důvodu jsou smířeni s tím, že za prací s velkou pravděpodobností budou muset cestovat do jiného města. Většina dotazovaných se do této situace, až dokončí svá studia, zřejmě dostane a s touto možností počítají. Jeden dotazovaný uvedl, že již má práci v blízkém okolí, ale možnost stěhovat se za prací zcela nevyklučuje. Dva dotazovaní již dojíždějí za prací a studiem, konkrétně do Prahy. Velmi často se však do Rožmitálu pod Třemšínem vrací, mají zde totiž stále zbytek rodiny, své přátele a své zázemí.

Některé proměnné se opakovaly nejen v jednotlivých otázkách, ale v celém rozhovoru. Společná proměnná, která se opakovala v odpovědích na každou z kladených otázek, je proměnná „rodiče“. Rodiče nejen utváří domov, ale dotazovaní jsou na ně také hrdí. Když dotazovaní mluvili o městě, o vztahu k němu a prvních myšlenkách, vždy zmiňovali své rodiče. Ve čtyřech případech z pěti se také opakovaně objevovalo „přátelé a kamarádi“. Dotazovaní si své vzpomínky spojují s přáteli a vzpomínkami na ně a během svého života si k nim vytvořili také blízký vztah. Ve dvou, z pěti pokládaných otázek dotazovaní zmiňovali okolí Rožmitálu pod Třemšínem a přírodu. Velmi často se v rozhovorech také opakoval volný čas a domov. Jak již bylo řečeno, všech osm dotazovaných hovořilo o městě, vztahu k němu a o Rožmitále pod Třemšínem, jako svém domovu, jen v kladných větech.

6.6.1. Náplň analyzovaných proměnných

V této podkapitole jsou jednotlivé proměnné, které se opakovaly během rozhovorů, dále rozebrány a na základě analýzy získaných dat, je zde popsána náplň následujících proměnných: rodina, přátelé a kamarádi, klid a odpočinek, příroda a okolí a v neposlední řadě také domov.

První analyzovanou proměnnou, která se prolínala všemi rozhovory a byla dotazovanými nejčastěji uváděna, je „rodina“. Rodina pro dotazované představuje místo, kam se jdou pochlubit svými úspěchy, ale zároveň se zde svěří i se svými problémy. Rodina je pro některé dotazované to, co vytváří domov a s kým tráví svůj volný čas. Rodina je též zdrojem opory a zázemí. Velmi často byla rodina spojována také s hrdostí. Právě na rodiče, matku a otce, jsou mladí lidé, hrdí (jak již bylo řečeno v podkapitole 6.4. Analýza dat získaných z rozhovorů, v tomto empirickém šetření tomu tak bylo u poloviny respondentů).

Další proměnnou, která byla často v rozhovorech zmiňována, je proměnná „přátelé a kamarádi“. Dotazovaní uváděli, že přátelé a kamarádi jsou ti, s kterými tráví volný čas v Rožmitále pod Třemšínem, ale také ti s kterými zažili spousty svých hezkých chvil, z toho důvodu pocítují nostalgii a vybavuje se jim mnoho hezkých vzpomínek. Tyto vzpomínky se také váží k okolí Rožmitálu a přírodě, která město obklopuje.

Většina dotazovaných při svých vyprávěních uváděla, že Rožmitál pod Třemšínem je místo, které je naplňuje „klidem“ a je to „místo odpočinku“. Což je samozřejmě spojeno s trávením volného času. A s trávením volného času jde ruku v ruce rodina a přátelé, kteří jim během tohoto trávení volného času dělají společníky. Ať již při večeři, když některý z dotazovaných přijde po práci či škole domů, ale také během Vánoc a během volných chvil.

V třetí a čtvrté otázce, tedy první myšlenky, které je napadají a na koho, co jsou hrdí, dotazovaní velmi často uváděli „přírodu a okolí Rožmitálu pod Třemšínem“. Rožmitál pod Třemšínem pro dotazované představuje toulky po lese, vzpomínky na přátele. Příroda a okolí města jsou pro ně také zdrojem hrdosti. Dotazovaní jsou hrdí na překrásnou přírodu či muzeum a zámek, který se zde nachází. Příroda a okolí v dotazovaných vyvolávají také nostalgii. Jsou to místa, kde prožili spoustu hezkých vzpomínek, například se svými kamarády (grilování s přáteli v přírodě, toulky po lesích, výlety). Další co tuto proměnnou naplňuje je klidná atmosféra tohoto místa.

Otázka číslo 1, jaké jsou charakteristiky domova, je propojena s otázkou číslo 3 (První myšlenka která Vás napaden, když se řekne Rožmitál pod Třemšínem) proměnnou „domov“. Domov je pro dotazované mladé obyvatele Rožmitálu pod Třemšínem místem odpočinku, je to místo relaxace, jak uvedl jeden z dotazovaných, oáza klidu. Zároveň je domov místem, kam se dotazovaní chodí chlubit svými úspěchy. Čeká je doma rodina, která je vždy s nimi a pochválí je. Domov je ale zároveň místem, kam se chodí svěřovat, kam dotazovaní jdou, když nastane nějaký problém. Domov tedy pro dotazované představuje útočiště, místo, kde najdou podporu a pomoc. Domov je místo, kde dostávají lásku a pocit bezpečí, dle dotazovaných. Místo, kde nás někdo miluje. Dotazovaní také uváděli, že domov není postaven na materiálních věcech, ale spíše na atmosféře, která je zde vytvářena a na lidech, kteří domov sdílejí. Domov je místo, kde dotazovaní tráví svůj volný čas. Někteří dokonce většinu svého volného času, po práci i po škole, se svými rodinami, přítelkyněmi či televizních vysílačů či počítačů. Domov je zároveň místem vzpomínek a zdrojem nostalgie.

V následující tabulce jsou shrnuty analyzované proměnné: domov, rodina, přátelé a kamarádi, klid a odpočinek, příroda a okolí města Rožmitál pod Třemšínem.

Tabulka č. 8: Souhrn – náplň analyzovaných proměnných

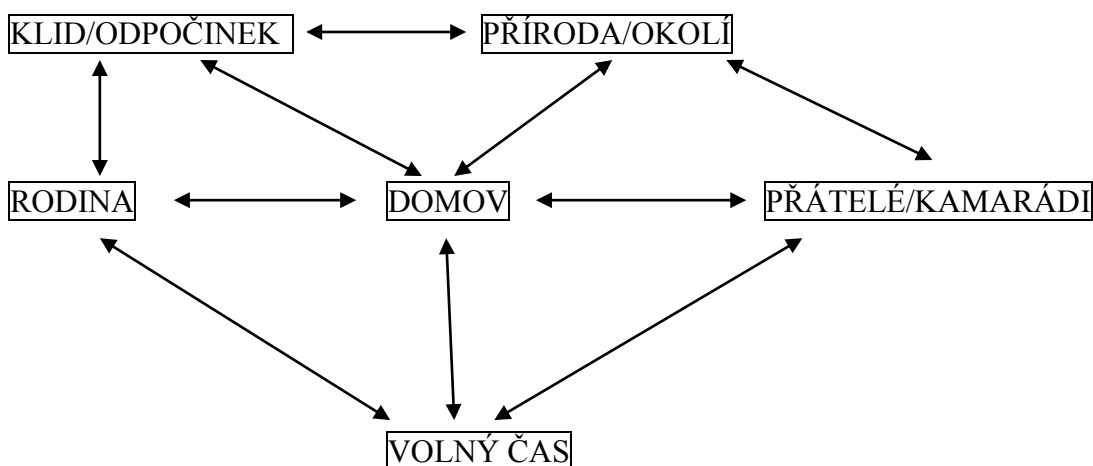
Analyzované proměnné (ty, které se v rozhovorech opakovaly, viz tabulka č. 7)	Náplň analyzovaných proměnných
RODINA	<ul style="list-style-type: none"> • Opora, zázemí • Úspěchy/Nezdary • Hrdost • Volný čas • Domov
PŘÁTELÉ/KAMARÁDI	<ul style="list-style-type: none"> • Vzpomínky • Nostalgie • Volný čas • Příroda/okolí
KLID/ODPOČINEK	<ul style="list-style-type: none"> • Domov • Lidé, které máme rádi, na kterých nám záleží (rodina, přátelé) • Volný čas
PŘÍRODA/OKOLÍ MĚSTA	<ul style="list-style-type: none"> • Nostalgie • Hrdost • Volný čas (gril, procházky) • Klid
DOMOV	<ul style="list-style-type: none"> • Útočiště • Volný čas • Úspěchy/Nezdary • Rodina • Odpočinek (klid) • Vzpomínky, nostalgie

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Jednotlivé proměnné jsou vzájemně propojené a jsou na sobě závislé. Domov je propojen a závisí na těchto proměnných: domov, klid, odpočinek, volný čas a přátelé. Proměnná příroda a okolí je napojena na přátele, klid, odpočinek a volný čas. Přátele jsou napojeni na domov, volný čas a přírodu a okolí. Klid je spojen a jde ruku v ruce s rodinou, domovem a přírodou. A nakonec proměnná rodina je propojena s domovem, volným časem, klidem a odpočinkem. Všech pět proměnných je na sebe vzájemně napojeno. Z toho vyplývá, že vztah k určitému místu není tvořen na základě samostatných proměnných, které jsou uvedeny výše. Vztah k místu, lokalitě je založen na souhrnu všech pěti proměnných: domov, rodina, přátelé a kamarádi, klid/odpočinek, volný čas

a příroda/okolí města Rožmitál pod Třemšínem. Propojení těchto pěti proměnných je uvedeno na následujícím schématu.

Schéma č. 1: Propojení analyzovaných proměnných

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

6.7. Souhrn empirické části

Tato podkapitola shrnuje výsledky předchozí analýzy získaných dat. Cílem bylo nalezení odpovědí na otázku, co je zdrojem utváření lokální identity u mladé generace ve městě Rožmitál pod Třemšínem. Cílem empirické části bylo zjistit, co ovlivňuje identitu těchto mladých lidí, zda věk, rodina, škola, kterou navštěvují či jinými jevy. Osm mladých dotazovaných, ve věku od 15 do 25 let, dopovídalo na pět otázek. Data získaná za pomoci jednotlivých rozhovorů byla následně analyzována a interpretována. V rámci kódování, které bylo použito při analýze získaných dat za pomoci rozhovorů, bylo nalezeno pět základních proměnných, které byly dále analyzovány a rozebrány. Předložení empirické práce je v této části práce prezentováno vůči teoretickým poznatkům získaných v teoretické části této diplomové práce.

Na základě empirického šetření lze definovat pět základních proměnných, které jsou základní deskou utváření lokální identity u mladé generace obyvatel města Rožmitálu pod Třemšínem. Těmito pěti základními proměnnými definovanými na základě empirického šetření jsou: rodina, přátelé a kamarádi, volný čas, domov a nakonec také okolí a příroda Rožmitálu pod Třemšínem.

Mladí lidé z Rožmitálu pod Třemšínem vnímají toto místo především v rovině emocionální. Jejich lokální identita je tvořena převážně citovými vazbami k tomuto městu. Někteří dotazovaní doposud v tomto městě žijí, druzí dojíždí do větších měst za prací, i přes to všichni o Rožmitálu pod Třemšínem mluvili pouze kladně a toto město je pro ně útočištěm. I když jsou přes týden například v Praze, přes to se těší na víkend na své rodiče a kamarády. Někteří dotazovaní si nedovedou představit ten fakt, že by se přestěhovali tak daleko, že by nebylo možné jezdit pravidelně do Rožmitálu pod Třemšínem za svými blízkými. Bohužel nedostatek pracovních možností je fakt, který děsí většinu dotazovaných, kteří doposud studují. Jsou si vědomi toho, že v budoucnu je velmi malá pravděpodobnost, že v místě bydliště našli dobrou práci. O tomto faktu hovoří ve svých výzkumech také M. Maříková (viz kapitola 5.2). Výsledky jejich výzkumů ukazují, že mladí lidé se stále častěji stěhují z venkova, malých měst do měst větších a právě u mladé generace lze předpokládat, že ve chvíli soběstačnosti bude opouštět venkovské lokality. Maříková také uvádí, že tato situace může vést ke zhoršení vzdělanostní struktury u obyvatel, kteří žijí na venkově (Maříková, Tuček in Majerová, 2005, str. 41-47).

O vnímání identity vypovídá také vztah mladých lidí k místu jako takovému, k přírodě a okolí Rožmitálu pod Třemšínem. Mladí lidé vnímají krásu přírody, okolní lesy a možnosti, které jim tyto prvky přinášejí. Zároveň se jim tímto místem spojuje spousta vzpomínek a zážitků, které zažili se svojí rodinou a přáteli. Pro některé dotazované je to ideální místo k žití. Pokud nechtějí sedět doma, mohou vyrazit do lesů, naopak pokud nechtějí do přírody zajdou do kina či do restauračního zařízení jen tak poklábovat s přáteli. U většiny dotazovaných byla příroda a okolí Rožmitálu pod Třemšínem zmiňována mezi jejich prvními myšlenkami, které je napadají, když se řekne Rožmitál pod Třemšínem. Dle výzkumů Nikischera (viz kapitola 5.2) se lokální identita opírá také o prvky estetické a ekologické prvky, které jsou charakteristické pro danou krajinu (Nikischer, 2013, str. 258-259).

Spojení s městem Rožmitál pod Třemšínem a ztotožnění se mladých obyvatel s tímto místem je ovlivněno také přátelskými a rodinnými vazbami. Tedy složkami nemateriálními. Dotazovaní ve valné většině případů, když mluvili o městě samotném, mluvili především o své rodině a svých přátelích. Právě rodina je hlavní vazbou, která je pojí k tomuto městu. Mají tady své rodiče, ke kterým mají blízký citový vztah a někteří dotazovaní dokonce uvádí, že hrdost pocítují právě vůči svým rodičům. Ti jim šli vzorem a jsou jejich hlavní oporou. Rodičům se svěrují s problémy, ale zároveň, jak již bylo řečeno během analýzy a interpretace, svým rodičům se chlubí také úspěchy. Stejně závěry ve své práci uvádí také Spalová. Dle výsledků výzkumu je důležitým prvkem při utváření lokální identity také fakt, že lidé se mají kam vracet a někde na světě mají své útočiště (Spalová, 2003, str. 79-8).

O vnímání identity a jejím utváření vypovídá také fakt, že dotazovaní mladí lidé zde prožili většinu svého života nebo zde doposud žijí. Zažili zde tedy většinu důležitých mezníků svého života a to se svými přáteli či rodinou. Mají k tomuto místu domovský vztah. Město Rožmitál pod Třemšínem je pro ně plně vzpomínek, a když o něm dotazovaní hovoří, mluví také o nostalgii. Trávili nebo zde doposud tráví spoustu svého volného času. A právě volný čas je spojen se zážitky, které dotazovaní prožili se svými rodinami a přáteli. Jeden z respondentů uvádí, že zde zná každý patník, každý strom, který zde roste. Tento pocit, toto cítění je pro něj velmi důležité, má určitou jistotu a cítí, že právě zde je doma. Tento vztah k místu popisuje ve svých závěrech opět Spalová. Lokální identita je utvrzována právě tímto přirozeným domovským vztahem k místu, lokalitě. Tento vztah je přirozený a je dán tím, že zde člověk vyrůstal, hrál si zde a má zde své přátele. Zároveň je tento vztah dán také tím, že člověk zde má své útočiště a má se kam vracet (Spalová, 2003, str. 79-80). K podobným závěrům ve svých pracích dochází také Zich. Ten tvrdí, že důležitým aspektem ve vztahu k určitému území je vztah jedince k místu, kde žije a dosahuje spolu s lidmi, které má rád (rodina a přátele), každodennosti (Zich, 2003, str. 54-56).

Dle Zicha je důležitý také fakt, kdy jedinec chápe místo nejen jako přírodní prostor, ale kdy ho chápe jako místo, které má svůj sociální obsah (Zich, 2003, str. 54-56). Někteří z dotazovaných uváděli, že jako výhodu menšího města, venkova, vnímají v sousedských vztazích. Mají dobrý pocit, že jim kdokoliv ze sousedů pomůže. Jeden z dotazovaných uvedl kontrast mezi malým městem a sídlištěm. Kde zdůrazňuje neosobnost místa.

Rožmitál jde dle dotazovaného bezpečným místem a místem, kde se cítí být doma. V publikaci Regionální identita obyvatel Euroregionu Nisa Zach uvádí, že při zkoumání lokální identity je důležitý vztah nejen ke svým přátelům, škole, vztah k rodině a vztah k místu (okouzlení přírodou, detaily prostředí), ale bezesporu také vztah k sousedům (Zach, 2003, str. 54-56).

Na základě analýzy dat získaných za pomoci rozhovorů a následné interpretace těchto dat lze usuzovat, že lokální identita mladé generace obyvatel Rožmitálu pod Třemšínem je utvářena za pomoci citových vazeb a vztahů k blízkým osobám (rodina, přátelé a kamarádi), zároveň také vztahem k dané lokalitě, vztahem k přírodě a okolí Rožmitálu pod Třemšínem a v neposlední řadě také vzpomínkami a volným časem, který zde dotazovaní tráví a doposud trávili. Identita je zde spojována také s domovem. Právě domov, je pro dotazované místem, kde nachází zázemí, díky svým rodičům a díky svým přátelům.

7. Závěr

V teoretické části této diplomové práce byla studována identita jako celek, identita jako součást každého jedince. Bylo studováno chápání identity v tradiční a moderní společnosti a také byla studována problematika utváření identity. V části praktické byly nejprve porovnávány studie, které byly v minulosti napsány a věnovaly se právě tématu národní, regionální a lokální identity. Na základě poznatků z teoretické části a na základě komparace sociologických studií na téma lokální identity byly sestaveny rozhovory. Na základě těchto rozhovorů bylo zjišťováno, co nejvíce přispívá k utváření lokální identity u mladé generace, konkrétně u mladé generace v Rožmitále pod Třemšínem. Cíl této práce byl zvolen na základě výsledků bakalářské práce „Významné osobnosti jako zdroj utváření lokální identity“ (Vávrová, 2011), kde bylo zjištěno, že mladá generace obyvatel v Rožmitále pod Třemšínem není na své město hrdá.

Toto zjištění však bylo na základě empirického šetření, a na základě analýzy a interpretace získaných dat, vyvráceno. Mladá generace obyvatel Rožmitálu pod Třemšínem, nebo alespoň skupina dotazovaných, je na své město hrdá. Jak z rozhovorů vyplynulo, mladí lidé zde jsou hrdí na své rodáky, na své rodiče a na město jako takové. A právě vztah k městu a jeho historii, v tomto případě vztah k historickým osobnostem a hrdinům současnosti, je pro budování lokální identity velmi důležitý. Hlavními faktory, které v tomto případě ovlivňují utváření lokální identity u mladých obyvatel města Rožmitál pod Třemšínem, jsou: rodina, přátelé a kamarádi, příroda a okolí, volný čas a fakt, že toto město je pro ně domovem. Utváření vztahu k tomuto místu je tedy založeno především na citových vazbách.

Zástupci mladé generace hovořili o vztahu k městu pouze kladně a při popisování pocitů, které zažívají v souvislosti s tímto městem, ve velké většině případů hovořili o své rodině a přátelích. Dotazovaní hovořili o tomto místě jako o domově. Například dotazovaná č. 4 uvedla: „*Všecko co mám ráda, je tady. Mám ráda město, lidi tu, rodiče.*“ Dotazovaní během rozhovorů zmiňovali především nemateriální složky života, ať už hovořili o domově, hrdosti či vztahu k městu. Hovořili o pocitu bezpečí, zázemí, vzpomínkách, hrdosti a přírodě, která město obklopuje. Například dotazovaná č. 2 uvedla: „*Mám ráda klidnou atmosféru města. Kdekoliv v Rožmitálu vlastně, všude mi připadá, že je tady klídek. Když jdu kolem rybníka i zámku, můžeš se tady hodiny procházet. Mám tady*

ale prostě pohodu, rodinu. To je podle mě ten základ, rodina.“

A uvědomování si nemateriálních stránek života je podmínkou rozvoje identity, kultury a společnosti. Jedinec se tak ztotožňuje s prostředím a to ovlivňuje jeho vztah k danému místu (Zich, 2003, str. 26-27).

Z rozhovorů také vyplynulo, že mladí obyvatelé mají blízký citový vztah k městu, mají zde svoji rodinu, své přátele a odstěhovali by se pouze, pokud by to bylo nutné, například kvůli práci. Mají zde své pevné místo ve společnosti. Vyrůstali zde, mají nepřeborné množství vzpomínek a zážitků z času stráveného zde se svoji rodinu a přáteli, čímž si vytvořili k tomuto místu přirozeně silný vztah. Například, dotazovaný číslo 6 v rozhovoru uvedl: *„Vyrůstala jsem tu od malička, mám k němu citový vztah, vzpomínky, je to místo, kam se můžu vrátit a přitom si připadat, že sem patřím. Nic mne netáhne v Praze zůstat o víkend. Mám tady k tomu blízký citový vztah. O Praze nemůžu říct, že se tam úplně těším nebo, že mi chybí, když tam dýl nejsem. ... To ale o Rožmitálu nejde říct, když dýl nejedu domů, stýská se mi.“* Jak již bylo řečeno v předešlých kapitolách, skrze společenské dění a skrze osobní zkušenosti dochází k formování lokální a regionální identity (Bystřický, 2011, str. 24). Všichni dotazovaní tuto podmínku splňují, jelikož ve svých rozhovorech zmiňovali především svoji rodinu, přátele, vzpomínky a také trávení volného času.

Jak uvádí ve svých výzkumech B. Spalová, tento blízký vztah k místu je naprosto přirozený. Je dán tím, že zde člověk vyrůstal. Zná velmi dobře každé místo ve městě, chodil v tomto místě do školy, má zde své přátele a rodinu, tudíž i nepřeborné množství vzpomínek. Tento přirozený vztah je dán také faktem, že se člověk má kam vracet a nalézá zde své útočiště (Spalová, 2003, str. 79-80). Tento fakt vystihuje i jedna část rozhovoru, který poskytl dotazovaný č. 1: *„Cítím se tam dobře, někoho tam znám, mám tam kamarády, znám tam každý patník, každé kout, každé strom, mám tam rodinu. ... Je to takový zvláštní pocit, když tam dýl nejsem a pak se vrátím, tak mám pocit, že se nic nemění a všechno je tam pořád stejné, můžu se spolehnout, že když někomu zavolám, půjde se mnou ven. Jak to místo znám je to pro mě příjemnej pocit, prostě právě tam se cítím jako doma.“*

Souhrnně lze říci, že mladí lidé, v tomto případě mladí obyvatelé města Rožmitál pod Třemšínem, vnímají svoji identitu, svůj vztah k tomuto místu, především prostřednictvím citových vazeb. Mají velmi silný vztah ke svým rodičům, svým přátelům

a kamarádům, ale také k místu samotnému (příroda, okolí, zámek, rybníky). Tyto citové vazby jsou intenzivního charakteru, z čehož lze usuzovat, že i míra ztotožnění se s touto lokalitou bude velmi vysoká. K podobným závěrům, tedy že lidé z obcí a malých měst cítí mnohem bližší vztah k lokalitě a míra identifikace s místem je mnohem vyšší, dochází ve svých výzkumech také Nikischer. Ten tvrdí, že i přesto, že tyto vazby nejsou tak pevné, jak tomu bývalo dříve, i přesto cítí lidé bližší vztah k obcím a malým městům. Tam, kde převládá městské obyvatelstvo (Praha, Karlovarský kraj) je slabší a rozporuplná lokální, regionální identita (Nikischer, 2013, str. 258-259).

Tato práce se zabývala velmi obsáhlým tématem problematiky lokální identity. Z důvodu rozsahu této diplomové práce nebylo možné obsáhnout všechna témata a otázky, které se v průběhu nastudování problematiky lokální identity a během výzkumu samotného objevily, ani to nebylo jejím cílem. Cílem bylo utvořit jednotný náhled na utváření lokální identity u mladé generace, z čehož by vycházely nové možnosti a nové otázky pro potencionální navazující výzkumy, které by se věnovaly tématu utváření lokální identity a vedly by k novým faktům a zjištěním.

8. Seznam použité literatury

BAUMAN, Z. (1995): *Úvahy o postmoderní době*. Praha: Sociologické nakladatelství (Slon).

BERGER, P. *Pozvání do sociologie*. Brno: Barrister and Principal, 2003

BERGER, P., LUCKMANN, T. *Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii věděni*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2001, ISBN 80-85959-46-1.

BOGDAN, R.C., & BIKLEN, S.K. *Qualitative research for education: An introduction to theory and methods*. Boston: Allyn and Bacon, Inc. 1982.

COOLEY, C. *Human nature and the Social order*. New York: Scribner's. 1902.

COLES, R., *Erik. H. Erikson: The Growth of His Work*, Boston, Toronto: Little, Brown Company. 1970

ČMEJREK, J., KUBÁLEK, M., PÁETK, Z., DOSTÁL, P. *Moderní společnost a problémy politiky*. ČZU Provozně ekonomická fakulta, 2007, 304 s. ISBN 978-80-0841-1

CHROMÝ, P. (2009): Regionální identita; Region a místo. In Chromý, P., Heřmanová, E., a kolektiv: *Kulturní regiony a geografie kultury*, vyd. 1., Praha: ASPI, 2009

DISMAN, M., *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Nakladatelství Karolinum, 2002, ISBN 80-246-0139-7

GIDDENS, A. *Sociologie*. Praha: Argo, 1999. ISBN 80-7203-124-4

HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-485-4.

HENDL, J. *Poznávání pomocí kvalitativního výzkumu*. Čs. kinantropologie, 1, 1997a, č.1, s. 19-28.

HEYWOOD, A. *Politické ideologie*. Praha: Victoria Publishing, 1994, 240 s. ISBN 80-85865-10-6.

HOLÝ, L. *Malý český člověk a skvělý český národ*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2001, ISBN 80-85850-97-4.

HROCH, M. *Národy nejsou dílem náhody*. Sociologické nakladatelství (SLON), 2009, ISBN 978-80-7419-010-0.

HUDEČKOVÁ, H., LOŠŤÁK, M. *Sociologie a její aplikace v regionálním, rurálním rozvoji*. Praha: ČZU PEF, 2002, ISBN 80-213-0952-0.

HUDEČKOVÁ, H., ZAGATA, L. *Sociologie a její aplikace ve veřejné správě*. Praha: ČZU PEF, 2008, ISBN 978-80-213-1637-9.

JANDOUREK, J., *Úvod do sociologie*. Praha: Nakladatelství Portál, 2003, ISBN 80-7178-749-3

KELLER, J., *Dějiny klasické sociologie*. SLON, 2004. ISBN 80-86429-34-2

KELLER, J., *Úvod do sociologie*. SLON, 1997, ISBN 80-85850-25-7

KREISSLOVÁ, S., *Urbánní antropologie*. 2. přednáška., 21.02.2013. Přednáška: Metodika výzkumu. Přednášející: Kreisslová, S. Provozně ekonomická fakulta ČZU.

KREJČÍ, J. *O češtví a evropanství: o českém národním charakteru (1. díl)*. Ostrava: Amosium Servis, 1993, 183 s. ISBN 80-85498-19-7.

KUBÁTOVÁ, H. *Pierre Bourdieu a teorie symbolické směny*. In ŠUBRT, J., BALON, J. (eds.) *Teorie jednání: jeden koncept, mnoho koncepcí*. Praha: FSV a FF UK, 2008, s. 41–55.

KOSTELECKÝ, T., NEDOMOVÁ, A. *Národní identita*. Sociologický ústav AV ČR, 1996. ISBN 80-85590-15-4

MACHÁČEK, L. *Orientácia mladých mužov a žien na európske občianstvo a európsku identitu: informácia z medzinárodného výskumu EK*. Bratislava: Sociologický ústav SAV, 2004. 44 s. ISBN 80-855-4431-8.

MAJEROVÁ, V., MAJER, E. *Kvalitativní výzkum v sociologii venkova a zemědělství – část I* Praha ČZU PEF, 1999, ISBN 80-213-0507-X.

NIKISCHER, R., 2013. „Teritoriálna identita obyvateľov Česka a Slovenska.“ *Geografie* 118 (3): 243-264. ISSN 1212-0014.

NISBET, R.A. *Sociologická tradice*. SLON, 2004.

PATOČKA, J., HEŘMANOVÁ, E. *Lokální a regionální kultura v České republice*. Praha: Aspi, 2008. ISBN 978-80-7357-347-8.

PATOČKA, J., HEŘMANOVÁ, E. *Regionální sociologie, Sociologie prostoru a prostředí*. Nakladatelství Oeconomica, 2006, str. 117. ISBN 80-245-1151-7

PETRÁŇ, J., *Dějiny hmotné kultury I*. Státní pedagogické nakladatelství, 1985, ISBN 14-417-85.

PETRUSEK, M., *Velký sociologický slovník I*. Praha: Karolinum, 1996, ISBN 80-7184-164-1.

PLAVŠAK, K., *Coming Home to Europe: The reconstruction of Slovene National Identity in Relation to Europe. National and European Identities in EU Enlargement.* Praha, Institute of International Relation, 2001, ISBN 80-86506-11-8

SCABA, S., NOSÁL, I. *Mozaika v re-konstrukci: formování sociálních identit v současné.* Brno: Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 2003, ISBN 80-210-3306- 1.

STANĚK, A., *Evropská a národní identita v kontextu teritoriální identity.* Univerzita Palackého Olomouc, 2008, Olomouc. ISBN: 978-80-244-2049-3

ŠINDELÁŘOVÁ, J. *Otázky regionální identity.* Praha: Ústav vědeckotechnických informací pro zemědělství, In: *Zemědělská ekonomika* č. 48, 2002, str. 263 – 268, ISSN 0139-570X.

TŘEŠTÍK, D. *Češi: Jejich národ, stát, dějiny a pravdy v transformaci: texty z let 1991 – 1998.* Brno: Doplněk, 1999, 253 s. ISBN 80-7239-013-9

SZALO, C. *Sociologie formování sociálních identit. Nosál.* In NOSÁL, I., Szaló, C. *Mozaika v re-konstrukci: formování sociálních identit v současné střední Evropě.* 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2003. 235 s. Sborníky; sv. 17. ISBN 80-210-3306-1.

ŠUBRT, J. *Čas a společnost.* ISV Nakladatelství, 2002, 158 s., ISBN 80-86642-06-2

VLACHOVÁ, K., ŘEHÁKOVÁ, B. *Česká národní identita po zániku Československa a před vstupem do Evropské unie.* Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2004, ISBN 80-7330-066-4.

ZEMÁNEK, L. *Lokální kultura v životě našeho venkova.* In: *Geografie na cestách poznání.* Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, PřF, Praha: Univerzita Karlova, 2003, ISBN 80-86561-10-0.

Internetové zdroje

BYSTRICKÝ, R. *Přístupy ke studiu regionální a lokální identity*. 2011. [online]. [cit. 15. 2. 2014]. Dostupný z: <http://is.muni.cz/th/323884/prif_b/BP_bystricky.pdf>.

ROUBAL, O. *Když se řekne identita...regionální identita (I. část)*. In SOCIOWeb_9_2003. Sociologický ústav Akademie věd České republiky. [online]. [cit. 23. 6. 2013]. Dostupný z: <http://www.socioweb.cz/upl/editorial/download/110_SOCIOWeb_9_2003.pdf>.

ROUBAL, O. *Když se řekne identita...regionální identita (III. část)*. In SOCIOWeb_15-16_2003. Sociologický ústav Akademie věd České republiky. [online]. [cit. 23. 6. 2013]. Dostupný z: <http://www.socioweb.cz/upl/editorial/download/115_Socioweb_15-16_2003.pdf>.

SZCZEPANSKI, M., SLIZ, A., *Mezi místem a prostorem* [online], [citováno 13. 01. 2011]. Dostupné z WWW:<http://www.interreg.uni.opole.pl/biblioteka/docs/SzczepanskiSliz_cz.pdf>.

VIZE ROZVOJE ČESKÉ REPUBLIKY DO ROKU 2015. Centrum pro sociální a ekonomické strategie, Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd, 2000, [online]. [citováno 2.1. 2014]. Dostupný z: <<http://ceses.cuni.cz/CESES-34-version1-vize2015.pdf>>.

SEZNAM TABULEK:

Tabulka č. 1: Souhrn hlavních pěti rozdílů mezi moderní a tradiční společností

Tabulka č. 2: Národní identita – základní proměnné

Tabulka č. 3: Národní identita – základní otázky

Tabulka č. 4: Regionální identita – základní proměnné

Tabulka č. 5: Regionální identita – základní otázky

Tabulka č. 6: Charakteristika dotazovaných

Tabulka č. 7: Souhrn výzkumných otázek

Tabulka č. 8: Souhrn – náplň analyzovaných proměnných

SEZNAM SCHÉMAT:

Schéma č. 1: Propojení analyzovaných proměnných

9. Přílohy

Přepis rozhovorů

Dotazovaný č. 1: Muž, 25 let

- 1) Jaké jsou podle Vás charakteristiky domova? (Proč jste doma tam, kde říkáte....)
No kde je pro mě doma ... tam kde mám postel ... tam, kde se cítím dobře. Doma je pro mě tam, kde se cítím dobře a bezpečně, tam kde mám klid. Nejsem moc materiální, takže je pro mě důležité, abych se tam cítil dobře a není to závislý na tom, co tam je hmotně, ale prostě se tam musím cítit bezpečně, těšit se tam. ... Domov je pro mě místem, kde cítím klid a kde nás někdo miluje. Taky je to místo kam jdu, když je mi špatně a smutno. Takže domov je pro mě vlastně tam, kde jsou lidi, který mám rád, není to striktně fixovaný k nějakému místu konkrétnímu, ale k těm lidem.
- 2) Jak byste popsal Váš vztah k Rožmitálu pod Třemšínem? Jaké pocity myšlenky Vás napadají?
Cítím se tam dobře, někoho tam znám, mám tam kamarády, znám tam každý patník, každej kout, každej strom, mám tam rodinu. ... Je to takový zvláštní pocit, když tam dýl nejsem a pak se vrátím, tak mám pocit, že se nic nemění a všechno je tam pořád stejný, můžu se spolehnout, že když někomu zavolám, půjde se mnou ven. Jak to místo znám je to pro mě příjemnej pocit, prostě právě tam se cítím jako doma. Když něco potřebuju, cokoliv, pivo, hřebíky, když něco potřebuju třeba jen půjčit, vím, kam mám jít. Mám takovou osobní jistotu.
- 3) Jaká první myšlenka Vás napadne, když se řekne Rožmitál pod Třemšínem?
To je docela těžká otázka ☺ zábava, kamarádi, rodina, mládí, brusle, kolo. ...
Jak by jste to místo popsal, kdyby jste o něm někomu chtěl vyprávět?
Že je to místo krásný a zároveň dokáže být i nevlídný, když tam ale někoho znám tak je mi tam krásně. To místo má prostě dvě tváře, můžeš potkat lidi, který za to stojí a naopak taky lidi, který za to rozhodně nestojí.
Jak by jste tento vztah popsal?
Mám k městu hlavně přátelský vztah, téměř nerozlučný, vím, že i kdybych tu už pak nebydlel, tak na něj budu pořád vzpomínat a vracet se tam. Ten vztah je osobní. Zatím pro mě Rožmitál představoval skoro celý život. Takový vztah zatím k žádnému jinému místu nemám.
- 4) Na koho, co jste hrdí v Rožmitále pod Třemšínem?
Na rodiče, to je jasný taťka a mamka jsou jen jedni. ... na to jak to tady vypadá, nejen město, ale i okolí. Nádherná příroda. Ze známých osobností mě napadá Jan Jakub Ryba. Toho s městem každý spojuje. Jestli mohu taky říct na koho ne, tak na ty který město ničí, místo aby ho pomáhali vylepšovat.
- 5) Odstěhoval byste se někdy? Odůvodnění.....
Když to je hrozně těžký říct. ... Všechny tady znám, mám tady rodinu, většinu kamarádů. I kdybych se přestěhoval, tak vím, že pokud tady zůstanou rodiče a kamarádi, tak se sem stejně budu vracet. Určitě taková situace asi nastane, jelikož tady není moc práce, ale i kdybych se přestěhoval, co nejčastěji bych se vracel a pořád by to pro mě byl domov. Možná, že i kdyby tam nebyli ani rodiče, tak bych se vracel. Pořád by tam byli ty kamarádi, jsou každoroční akce, jako plesy a tam se stejně prostě všichni vždycky sejdou, i když už v Rožmitále dávno nebydlí. Jednoduše přestěhovat se není můj sen, ale je mi jasný, že to přijde.

Dotazovaný č.2: žena 23 let

- 1) Jaké jsou podle Vás charakteristiky domova? (Proč jste doma tam, kde říkáte.....)

Domov je podle mě hlavně útulné prostředí, takže hezké věci kolem, milý lidé, kamarádi ... Čeká tam na mě rodina, mamka tatínek a brácha. Ráda tam odpočívám a čerpám sílu ... a pohodu. Když dorazím ze školy nebo z brigády, je to pro mě vlastně taková ... oáza klidu.

- 2) Jak byste popsal Váš vztah k Rožmitálu pod Třemšínem? Jaké pocity Vás napadají?

Mám ráda tu klidnou atmosféru města. Kdekoliv v Rožmitálu vlastně, všude mi připadá, že je tady klídek. Když jdu kolem rybníka i zámku, ale i po okolí, můžeš se tady hodiny procházet. Vztah, no ... nenarodila jsem se tady, takže třeba nelpím na tom, abych tady zůstala celý život. Mám tady ale prostě pohodu, klid, rodinu. To je podle mě ten základ, rodina. Je tady klid, ale někdy taky vlastně velká nuda. Do budoucna mám určitě strach, že nenajdu práci právě tady a nebudu tady moci zůstat s rodinou.

- 3) Jaká první myšlenka Vás napadne, když se řekne Rožmitál pod Třemšínem?

Domov, lesy. Vztah k Rožmitálu je určitě pozitivní, spíše bych řekla, že ten vztah je pozitivní vůči asi právě tomu domovu. Člověk si tady zvykne na to, že čas plyne pomaleji. Lidé si jsou bližší, fungují tady sousedské vztahy, takže když něco potřebuješ, není problém zajít za kýmkoliv ze sousedů a rád Ti pomůže, lidi jsou na sebe milý. Mám dobrý vztah k rodině, ke škole, ke kamarádům.

- 4) Na koho, co jste hrdí v Rožmitále pod Třemšínem?

Hrdá jsem na našeho rodáka Václava Hudečka, je to houslový virtuóz a často se sem vrací, tak na toho jsem hrdá a pak na Jakuba Jana Rybu, to byl slavný učitel a skladatel, ten tu žil se svou početnou rodinou a taky tady bohužel nedaleko tragicky zahynul, zabil se nedaleko v lese. Ale odkaz takových lidí, ten tady bude navždycky, tak proto jsem na ně hrdá. Proslavili Rožmitál v tom dobrém slova smyslu...

- 5) Odstěhoval byste se někdy? Odůvodnění.....

Já bych se určitě nerada stěhovala, zvykla jsem si tady, je mi tu hezky, mám tady rodinu, kamarády. Ale kdybych asi musela, třeba kvůli práci, tak bych chtěla bydlet v podobném útulném městečku. Někde, kde je klid, příroda ... málo lidí. Za prací je podle mě únosný dojíždět tak 30 km. A rozhodně nestojím o život ve velkém městě, kde lidi jen potkávají, je tam chaos a prostě vůbec hodně lidí, stres.

Dotazovaný č.3: žena 25 let

- 1) Jaké jsou podle Vás charakteristiky domova? (Proč jste doma tam, kde říkáte.....)

R: ... Doma, to je místo, kde mám klid, pohodu, zábavu. ... Místo, kde jsem ráda, je tam moje rodina, přátelé a taky Bára, můj pes. ... Domov je pro mě místo, kde se schovám před problémy, kam chci zalézt, když mám špatnej den. ... Zároveň ale taky vím, že když se mi přihodí něco

významného, mám nějaký úspěch, tak vím, že to je první místo kam půjdu se pochlubit těmi úspěchy... Je to pro mě velké zázemí. Opora. .... Že ze mě budou mít radost a zároveň, že i já dělám někomu radost, hlavně jim doma, rodičům. ...

- 2) Jak byste popsal Váš vztah k Rožmitálu pod Třemšínem? Jaké pocity Vás napadají?
R: Co cítím... napadá mě klid, pohoda, příroda, kultura. Nikde jinde se takhle necítím.
T: Můžeš ten pocit trochu podrobněji popsat?
R: No nikde jinde jako tady se tak necítím, ... protože tady mám pocit bezpečí, mám tady rodinu. Cítím, jako kdybych si tím místem byla srostlá, spjatá. Je tady ten klid a pohoda, ... to už jsem říkala.
- 3) Jaká první myšlenka Vás napadne, když se řekne Rožmitál pod Třemšínem?
Domov. Vždycky to pro mě bude domov. Jsou tu rodiče, kamarádi.
- 4) Na koho, co jste hrdí v Rožmitále pod Třemšínem?

Určitě na své rodiče. Mamka s tatínkem mi ukázali, co je domov, jak se chovat k ostatním lidem, být dobrým člověkem. ... Mohu se na ně spolehnout, když mám trable. ... Jsem si jistá, že jsou tady vždycky pro mě a já bych chtěla taky jednou být svým dětem takovým vzorem.

- 5) Odstěhoval byste se někdy? Odůvodnění.....
R: Asi kdyby to bylo nezbytně nutné, tak ano. Ale ze své vlastní vůle to ne. Cítím se tady dobře a nechtěla bych se stěhovat. Kdybych tady ale nesehnala v budoucnu práci a musela někam odejít, tak by se hold nedalo nic dělat.
T: A na jaké místo by jsi byla ochotna se přestěhovat?
R: Někam blízko, protože pokud by tady rodiče zůstali, tak abych mohla být co nejčastěji u nich. Ale je mi jasné, že nejvíc nabídek je v Praze. Takže bych se asi musela smířit i s tou možností.

Dotazovaný č.4.:žena 23 let

- 1) Jaké jsou podle Vás charakteristiky domova? (Proč jste doma tam, kde říkáte.....)
R: Jsem doma tady v Rožmitále, narodila jsem se tu, mám tady rodiče, kamarády, babičku s dědou, chodila jsem tu do školky, školy. ... Mám tady zázemí. A taky to tady dobře znám, přijde mi, že jen tady mám ten pocit bezpečí, ne jako když jedu třeba do města a přijde mi to tam úplně cizí. ... Nedávno jsem byla na jednom sídlišti a měla jsem úplně divný pocity, když jsem tudyma šla. ... Když jdu Rožmitálem, tak vím, že jsem za chvíli doma, že je tady bezpečno, ... vím, co mě čeká.
T: Můžete popsat ten pocit, když jsi byla na sídlišti trochu konkrétněji? Proč to byl divný pocit?
R: No byl divný pocit. .. Všechno mi to bylo nějak cizí.
- 2) Jak byste popsal Váš vztah k Rožmitálu pod Třemšínem? Jaké pocity Vás napadají?
R: Mám k Rožmitálu jen kladný vztah. Všecko, co mám ráda, je tady. Mám to tady ráda. ... Mám ráda, město, lidi tu, rodiče, kamarády, okolí. Mám ráda, když je víkend a můžeme na Třemšín, třeba na borůvky, na houby, toulat se se po lese. Ale zároveň, když něco potřebuji, vím, že město je blízko i do Prahy a Příbrami nebo i Plzně je to relativně blízko.
T: A pocity? Jaké Vás napadají?

R: Nostalgické. Napadají mě jen hezké vzpomínky a pocity. ... Nostalgické na prázdniny, školu, kamarády a pocity mám jen dobré. Nenapadá mě nic natolik negativního. A ani bych to asi neřikala, jsem hrdá na to, že jsem z Rožmitálu.

- 3) Jaká první myšlenka Vás napadne, když se řekne Rožmitál pod Třemšínem?

R: Domov, rodina, přátelé. Kdybych si měla vybrat jen jednu myšlenku, tak rodina.

T: Ještě nějaké pocity, myšlenky Vás napadají?

R: Asi ani ne, pro mě je hlavní jak jsem řekla rodina, přátelé. A okolí, příroda, nemusím ani nikam na dovolenou, popsala bych to jako místo ideální k žití. Když nechci do přírody, zajdu do kina nebo na pivo a naopak. ... Mám to tady strašně ráda.

- 4) Na koho, co jste hrdí v Rožmitále pod Třemšínem?

R: Na rodiče, maminka a táínek, na ty jsem hrozně hrdá a chtěla bych být jako oni. Jsou takovým mým vzorem. Hrdá jsem ale i na některé slavné, pokud se to tak dá nazvat, osobnosti. ... Johanka z Rožmitálu, na její počest se každý červen konají dokonce ve městě slavnosti. Na Jakuba Jana Rybu. To je pro mnoho lidí taky takový morální vzor. ...

- 5) Odstěhoval byste se někdy? Odůvodnění.....

R: Pokud budu muset, tak ano. Teď nastupuji ještě na rok na jazykový kurz, který je nedaleko, dá se tam dojet, takže mohu i nadále bydlet tady doma v Rožmitále. Ale pak si budu hledat práci a pokud jí neseženu v dosahu, tak budu hledat v Plzni a Praze. Tam už se pár kamarádů nastěhovalo, takže by to pro mě nebylo úplně tak nepředstavitelné. Věděla bych, že se tam mám na koho obrátit. Dál bych už asi nechtěla, maminka teď byla nemocná a vím, že jí chci být co nejvíc na blízku. Kdyby se jí nedej bože něco znovu stalo, chtěla bych jí mít na dosah. Takže si nedovedu představit, že budu například v Ostravě☺ Za prvé bych tam byla úplně ztracená, žádný člověk, kterého bych znala a nemohla bych alespoň každý víkend jezdit zpět dom. ... To bylo jak finančně, tak časově dost náročný. ... Snad, ale práci seženu co nejbliž.

Dotazovaný č.5: muž 24 let

- 1) T: Jaké jsou podle Vás charakteristiky domova? (Proč jste doma tam, kde říkáte.....)

R: Místo, kde trávím většinu volného času. ... Když přijdu z práce, čeká mě tam večeře, klídek, počítač, přítelkyně. ... Mohu si dělat, co mě napadne, zvat si tam svoje kamarády, hrát na počítači, koukat je televizi třeba. Víím, že mě tam vždycky čeká klid, ... žádný stres, jako v práci.

- 2) T: Jak byste popsal Váš vztah k Rožmitálu pod Třemšínem? Jaké pocity Vás napadají?

R: No je to můj domov, místo, ... kde jsem se narodil a místo, které mám rád.

T: Jaké pocity Tě napadají?

R: Jen kladné, mám to tady rád všechno. ... Domov i kamarády, město i okolí.

- 3) T: aká první myšlenka Vás napadne, když se řekne Rožmitál pod Třemšínem?

R: Kamarádi a vzpomínky. ... Hlavně ty kamarádi, s kterými jsem trávil většinu volného času a ještě trávím samozřejmě. ... Chodíme na fotbal, do kina, dělat ohně a grilovačky, projíždíme se na

kole. ... Nedaleko je vojenský prostor v Brdech, ... tam chodíme tábořit, když je tam o víkendu volný přístup.

4) T: Na koho, co jste hrdí v Rožmitále pod Třemšínem?

R: Na historii Rožmitálu. ... Spousta slavných lidí je z Rožmitálu. ... Třeba J.J. Ryba, Johana z Rožmitálu, Lev z Rožmitálu. Jsou to osobnosti, které jsou známé nejen v České republice, ale i v zahraničí. ... Alespoň si teda myslím.

5) T: Odstěhoval byste se někdy? Odůvodnění.....

R: Možná za práci. ... Teď jsem po střední tady v okolí práci našel, mám tady všechno, rodiče, přítelkyni, která tady má taky práci. ...

Dotazovaný č. 6: žena 21 let

1) Jaké jsou podle Vás charakteristiky domova? (Proč jste doma tam, kde říkáte.....)

R: Pocit, kde se cítím být doma, kde je rodina a nejbližší známí, vzpomínky na dětství... Cítím tam bezpečí. ... Když někde třeba v Praze někomu říkám, že jsem v Rožmitále doma, vždycky vyprávím o rodině o kamarádech o škole, popisuju, jak to tady vypadá. ... Jsem ráda, když kamarádky z Prahy přijedou, můžu s jim pochlubit, jaké to tady máme.

2) Jak byste popsal Váš vztah k Rožmitálu pod Třemšínem? Jaké pocity Vás napadají?

R: Vyrůstala jsem tu od malička, mám k němu citový vztah, vzpomínky, je to místo, kam se můžu vrátit a přitom si připadat, že sem patřím. Chodím na školu do Prahy, takže se každý víkend vracím a těším se. ... Nic mě netáhne v Praze zůstat o víkendu. Mám tady k tomu blízký citový vztah. O Praze nemůžu říct, že se tam úplně těším nebo, že mi chybí, když tam dýl nejsem. ... To ale o Rožmitálu nejde říct, když dýl nejedu domů, stýská se mi.

3) Jaká první myšlenka Vás napadne, když se řekne Rožmitál pod Třemšínem?

R. Domov, ... malebné městečko, kam se ráda vracím.

4) Na koho, co jste hrdí v Rožmitále pod Třemšínem?

R: Na malíře, který také pobýval v ústavu pro zdravotně a mentálně postižené, proslavil se svými kresbami nohama. Mám radost z takových lidí, kteří toho tolik dokážou, i když to mají mnohem mnohem těžší než my. A na svého tatku a moji mamku. Ty mě všechno naučili a vedli k tomu, abych se ničeho nebála, abych byla poctivá a snažila se být dobrým člověkem. ... Souhrnně bych možná mé vzory popsala jako lidi, kteří nemusí být světoznámí nebo slavné osobnosti, ... ale jsou to lidé, kteří neměli vyšláplý chodníček, zažili i něco špatného a nemusejí být všude vidět a slyšet. Proto jsem zmínila i mé rodiče.

- 5) Odstěhoval byste se někdy? Odůvodnění.....

R: Ano, pokud by bylo třeba nutné dojíždět za prací...I teď dojíždím do Prahy, jak do školy, tak na brigádu, takže moje zkušenost je dobrá. ... Dá se to zvládnout. Autobus jezdí docela často, v Praze jsem na bytě, už tam mám i spoustu přátel, takže se tam rozhodně nenudím. ... Ale doma je prostě doma.

Dotazovaný č.7: 25 let, muž

- 1) Jaké jsou podle Vás charakteristiky domova? (Proč jste doma tam, kde říkáte.....)

R: Doma jsem tady v Rožmitále, bydlím tady od narození. Mám tady všechno, celý můj život. Jsem tady zvyklý, ... mám pocit bezpečí a zázemí. ... Domov je pro mě rodina, mamka, babička s dědou, ségra, kamarádi, sousedi, škola. ... Zažil jsem tady všechny oslavy, všechny prázdniny, všechny vzpomínky, skoro všechny, jsou odsud. ... Znáám to tady jako své boty. I poslepu bych se tady mohl procházet. ... Doma je pro mě tady, kde jsem zvyklý a mám vše, co potřebuji. Ale nemyslím to úplně materiálně, ale spíš pocitově. ... Zázemí, láska, rodina to je podle mě domov. Domov je tam, kde budeme společně s rodinou slavít Vánoce, narozeniny, kam jsem doteď chodil s problémy.

- 2) Jak byste popsal Váš vztah k Rožmitálu pod Třemšínem? Jaké pocity Vás napadají?

R: Přátelský, kladný. ... Jestli o nějakém místě v republice můžu říct, že je to moje srdcovka, tak je to právě Rožmitál. Ten vztah nejde asi popsat jedním slovem, ten pocit je ojedinelejší, cítím se tady sebejistě a dobře.

T: Jaké pocity Vás napadají?

R: Radost, když se se vracím. Natěšení v pátek, když vím, že jedu domů.

- 3) Jaká první myšlenka Vás napadne, když se řekne Rožmitál pod Třemšínem?

R: Přátelé, domov, příbuzní, ... příroda, ... volný čas.

- 4) Na koho, co jste hrdí v Rožmitále pod Třemšínem?

R: Asi na všechny ty, kteří Rožmitál aspoň trochu proslavili. Na to jak je to malé město odsud, ale pochází mnoho slavných osobností. ... Třebas J. J. Ryba, to byl slavný učitel a skladatel, pak Lev z Rožmitálu, to je historicky známá osobnost, stejně tak Johanka, královna z Rožmitálu. Manželka Jiřího z Poděbrad, ... byla jeho druhá manželka a byla takovou jeho politickou poradkyní. Napadá mě, a to možná i málokdo ví, že tady máme cvočkařský muzeum. ... Určitě jsem hrdý na to, že jsem právě z Rožmitálu.

- 5) Odstěhoval byste se někdy? Odůvodnění.....

R: No já už teďkin bydlím na půl v Praze. Přes týden pracuji v Praze a v pátek většinou jedu domů do Rožmitálu. Mám tady mamču, kamarády a přítelkyni. Ta je se mnou taky v Praze přes týden, ale jinak to má našťestí stejně. ... Kdyby možná byla odjinud nebo byla v Praze, tak často bych domů nejezdil. Ale takhle mi to vyhovuje a jsem šťastněj a spokojenej. Vždycky se budu chtít vracet za mamkou a kamarádama, ať by to asi bylo kdekoliv.

Dotazovaný č.8. žena 20 let

- 1) Jaké jsou podle Vás charakteristiky domova? (Proč jste doma tam, kde říkáte.....)

Noo domov je podle mě charakteristický svojí útulností, je tam pohodlí, soukromí. ... Co ještě ... dá se tam relaxovat a domov je charakteristický taky tím, že tam je moje rodina, tedy ten můj domov. Když nad tím tak uvažuji, tak je pro mě hlavní ta rodina a pak až by byly ty další věci ... jako pohodlí, soukromí. I u jiných lidí, známých je to útulný a mají to hezky zařízený, ale není to pro mě to doma. ... To dělají rodiče a brácha a náš pesan, že se tam cítím dobře.

- 2) Jak byste popsal Váš vztah k Rožmitálu pod Třemšínem? Jaké pocity Vás napadají?

Odpočinek, zábava. Tyhle dvě věci mě napadnou jako první, protože přes týden jsem v Praze a do Rožmiku se vracím každý víkend a právě za zábavou a odpočinkem. Mám tady kamarády a rodiče ... a jezdím hlavně za nimi, ale zároveň si odpočinu ... a popijeme, zavýletíme, takže si užiju i zábavu, tak.

- 3) Jaká první myšlenka Vás napadne, když se řekne Rožmitál pod Třemšínem?

Hnízdečko, plno možností. ... I když každý by to asi neřekl☺ ... můžete tady sportovat, jezdit na kole, na koni, běhat, v rybníce si zaplavat, jsou tady restaurace a hospůdky, příroda, takže můžete na výlet, ... na houby a ... a příjemná společnost.

- 4) Na koho, co jste hrdí v Rožmitále pod Třemšínem?

Hrdá jsem na obyvatele Rožmitálu, jsou hrdí na svoje město, pořádají oslavy. Je zde muzeum, kde se toho každý o Rožmitále spoustu dozví, takže jsem hrdá na město, ... nestydím se nikomu doporučit semka zajet na výlet.

A co konkrétně by jsi jim doporučila?

Tak to muzeum, to je příjemný zpestření výletů, projít se měště, okolo zámku, navštívit kostely, ... určitě jít na Třemšín na pěší túru a večer třeba do kina, ... na víkend je to ideální.

- 5) Odstěhoval byste se někdy? Odůvodnění.....

Odstěhovala bych se za práci a kariérou. To už po střední jsem šla do Prahy nasbírat zkušenosti a za práci a studiem, tady tolik možností není ... Rožmitál je ideální na léto, kdy se tu da dělat spousty věcí...kolo, koupání, tenis, večerní grilování, jezdit na diskotéky s holkama, randit☺ a podobně ... podle mě je to taky město ideální na chalupaření. Zním spoustu lidí z Prahy, kteří tady v okolí mají chalupy, je to relativně blízko Prahy, hodku a kousek autem a okolí je překrásný.